

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Ústav fyzioterapie a vybraných medicínských oborů

Bakalářská práce

Optimalizace péče o dítě mimo vlastní rodinu

Vypracoval: Lucie Klímová

Vedoucí práce: doc. MUDr. Lubomír Kukla, Csc.

České Budějovice 2016

ABSTRAKT

V současné době se o náhradní rodinné péči hodně hovoří, zejména v souvislosti se změnami v novém občanském zákoníku. Umístění dítěte do náhradní rodinné péče je pro dítě lepší než pobyt v ústavním zařízení. Děti potřebují rodiče (i když se jedná o náhradní rodiče). Náhradní rodiče mohou dítěti poskytnout stejnou lásku a péči jako biologičtí rodiče a mnohdy lepší. Důležité je, aby se dítě dostalo do pěstounské rodiny, která dokáže uspokojit dětské potřeby stejně jako biologičtí rodiče, a aby bylo dítě respektováno a milováno.

Teoretická část práce je tvořena kapitolami, kdy první se zabývá rodinou, druhá kapitola je věnována náhradní výchově a ústavní péči a třetí kapitola je věnována náhradní rodinné péči. Následují kapitoly o procesu zprostředkování náhradní rodinné péče, o přizpůsobení dítěte v novém prostředí, příprava na přijetí dítěte do NRP, podpora NRP. Poslední kapitola je zaměřena na kontakt s dítětem, které bude umístěno do péče k osvojitelům.

Cílem empirické části této práce bylo zmapovat současný systém péče o dítě mimo vlastní rodinu. Pro získání informací k práci na téma Optimalizace péče o dítě mimo vlastní rodinu byl zvolen kvalitativní přístup. Sběr dat probíhal pomocí narativních a polořízených rozhovorů s vybranými respondenty. Narativní a polořízené rozhovory byly vedeny podle předem připravených otázek.

Vybranými respondenty byli pěstouni, adoptivní rodiče a pracovníci Dětských domovů a Dětských center. Výsledky rozhovorů ústavních zařízení byly porovnávány mezi sebou i s odbornými informačními zdroji.

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že změny v zákonech přinesly hodně negativ. Pobyt dětí v ústavním zařízení je delší. Z výzkumu vyplývá, že v zařízeních v gesci MZ se podaří dítě umístit do náhradní rodinné péče. V zařízeních v gesci MŠMT se to obvykle nedaří. Dále se z rozhovorů dozvídáme, že i do pěstounské péče v zařízeních MZ se podaří dítě umístit. Ze zařízení v gesci MŠMT se do klasické pěstounské péče a osvojení nepodaří většinou umístit dítě. Pouze v jednom rozhovoru jsem se setkala s odpovědí, že v zařízeních v gesci MŠMT umístili do péče 4 děti, jednalo se o sourozence. Počet dětí umístěných ze zařízení v gesci MZ do osvojení je vyšší než do klasické pěstounské péče.

Do mezinárodní adopce se většinou neumístí žádné dítě z výše uvedených zařízení. Nejčastějším důvodem propuštění ze zařízení v gesci MZ je návrat do původní rodiny a umístění do náhradní rodinné péče. Děti ze zařízení v gesci MŠMT jsou propuštěny z důvodu zletilosti a ukončení vzdělávání. Dále z rozhovorů vyplývá, že zařízení v gesci MZ pečují o větší počet dětí než v zařízeních v gesci MŠMT.

ZDVOP má velký význam dle pracovníků Dětských center a Dětských domovů v systému péče o dítě. Pracovníci Dětských domovů, Dětských center, adoptivní rodiče a pěstouni se shodli na to, že by náhradní rodič měl mít stejné vlastnosti jako biologický rodič.

Náhradní rodiče i pracovníci Dětských center a Dětských domovů mají stejnou představu o vlastnostech náhradních rodičů. Okolí u náhradních rodičů reaguje na rozhodnutí přijetí dítěte do náhradní rodinné péče pozitivně. Očekávání náhradních rodičů jsou splněna. Zájemci o náhradní rodinnou péči by se dle pěstounů a adoptivních rodičů měli připravit na vše. Náhradní rodič má většinou možnost seznámit se s dítětem před tím, než jim bylo předáno do péče.

Práce by mohla sloužit jako informační materiál pro studenty a zájemce o náhradní rodinnou péči i zkušené náhradní rodiče.

ABSTRACT

Foster Currently, about foster care a lot of talk , especially in connection with changes in the new Civil Code. Placing the child in foster care for a child better than a residential facility. Children need parents (although they are foster parents). Foster parents can give a child the same love and care as biological parents and often better. It is important that the child at the foster family that can meet the children's needs as well as biological parents and a child to be respected and loved.

The theoretical part consists of chapters, the first dealing with the family, the second chapter is devoted to institutional care and institutional care and the third chapter is devoted to foster care. The chapters about the process of arranging foster care, a child adapt to a new environment, preparation for the adoption of a child to the NDP, NDP support, dissimulation adoption. The last chapter focuses on contact with the child, which will be located in the care of the adoptive parents.

The aim of the empirical part of this study was to explore the current system of child care outside their own family. For information on its work on the topic Optimizing child care outside their own family, he was elected a qualitative approach. The data were collected through narrative and polořizenyř interviews with selected respondents. Narrative and semi-controlled interviews were conducted by questions prepared in advance

Selected respondents were foster parents, adoptive parents and staff of orphanages and children centers. The results of the interviews institutional facilities were compared among themselves and with specialized information resources

The research has found that changes in the law brought a lot of negatives. Stay of children in institutions is longer. Research suggests that in facilities under the auspices of the Ministry of Health to manage the child into foster care. In plants under the auspices of the Ministry is usually fail. Further interviews revealed that even in foster care in the ER able to locate the child. From the device under the auspices of the Ministry of Education to conventional foster care and adoption not usually place a child.

Only in one interview I was met with the answer that the facilities under the auspices of the Ministry of Education placed in the care of four children, was a sibling. The number of children out of institutions under the auspices of the Ministry of Health to adoption is higher than in conventional foster care. In international adoption is mostly not place any child of the above devices. The most common reason for the dismissal of the device under the auspices of the Ministry of Health is to return to the original family and placement in foster care. Children from the device under the auspices of the Ministry of Education are released because of the age and the completion of training. Furthermore, the interviews show that the device under the auspices of the Ministry of Health cares for more children than in institutions under the auspices of the Ministry of Education.

ZDVOP is of great importance according to the staff of Children's centers and orphanages in the childcare system. Workers orphanages, child centers, adoptive parents and foster parents agreed that it would substitute parent should have the same characteristics as the biological parent.

Foster parents and the staff of Children's centers and orphanages have the same idea about the characteristics of foster parents. Surrounding by foster parents responding to the decision adoption of a child in foster care positively. Expectations foster parents are satisfied. Candidates for foster care should, as foster parents and adoptive parents should prepare for everything. Spare parent usually has the possibility to get acquainted with the child before they were handed over to the care.

Labour could serve as a source of information for students and those interested in foster care and experienced foster parents.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 6. 8. 2016

Lucie Klímová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. MUDr. Lubomíru Kuklovi, CSc. za odborné vedení bakalářské práce a cenné rady. Především bych chtěla poděkovat náhradním rodičům a pracovníkům DC a DD, kteří byli ochotni se mnou udělat rozhovor k bakalářské práci. Na závěr bych chtěla poděkovat své milující rodině za podporu během studia.

Obsah

ÚVOD	10
1. RODINA	11
1.1 DEFINICE A FUNKCE RODINY	11
1.2 DÍTĚ VYRŮSTAJÍCÍ MIMO VLASTNÍ RODINU	11
1.3 UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE MIMO VLASTNÍ RODINU	11
1.4 SANACE RODINY	12
2. NÁHRADNÍ VÝCHOVA	12
2.1 DEFINICE NÁHRADNÍ VÝCHOVY	12
2.2 FORMY NÁHRADNÍ VÝCHOVY	12
3. ÚSTAVNÍ PÉČE	13
3.1 DEFINICE ÚSTAVNÍ PÉČE	13
3.2 ZAŘÍZENÍ ZAJIŠŤUJÍCÍ ÚSTAVNÍ PÉČI	13
4. NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	16
4.1 DEFINICE A FORMY NRP.....	16
4.1.1 Svěření dítěte do péče jiné osoby	17
4.1.2 Osvojení	17
4.1.3 Mezinárodní adopce	19
4.1.4 Pěstounská péče	19
4.1.5 Pěstounská péče na přechodnou dobu	20
4.1.6 Jiné formy NRP	20
5. PROCES ZPROSTŘEDKOVÁNÍ	22

6. PŘÍZPŮSOBENÍ DÍTĚTE V PROSTŘEDÍ.....	23
7. PŘÍPRAVA NA PŘIJETÍ DÍTĚTE V NOVÉM PROSTŘEDÍ.....	24
8. CO ADOPTOVANÉ DĚTI NEBO V PĚSTOUNSKÉ PÉČI PŘINÁŠÍ DO RODINY.....	25
9. PODPORA NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE.....	26
10. DĚTI ODLIŠNÉHO ETNIKA	28
11. KONTAKT S DÍTĚTEM, KTERÉ BUDE UMÍSTĚNO DO DO PÉČE K OSVOJITELŮM.....	29
12. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	32
12.1 CÍL PRÁCE	32
12.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	32
12.3 METODIKA	32
12.3.1 Technika sběru dat.....	32
12.3.2 Výběr a charakteristika výzkumného souboru	33
13. VÝSLEDKY	34
14. DISKUZE.....	81
15. ZÁVĚR.....	84
16. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	87
17. KLÍČOVÁ SLOVA	93
18. PŘÍLOHY	94

Úvod

Cílem mé práce bylo zmapovat současný systém péče o dítě. Myslím si, že toto téma je neustále aktuální a v současnosti vzhledem k řadě zákonných změn o to více. Jak se tyto změny odrážejí v každodenním životě dětí, na to se pokusí dát odpověď tato práce. Práce má teoretickou a výzkumnou část. Teoretická část práce je věnována náhradní rodinné péči. V úvodu práce se v samostatné kapitole věnuji rodině a její funkci. Dále programu sanace rodiny. V dalších kapitolách se věnuji náhradní výchově a ústavní péči. Podrobněji se také věnuji jednotlivým formám náhradní rodinné péče. Navazuji kapitolou o procesu zprostředkování náhradní rodinné péče. Dále následují kapitoly o přizpůsobení dítěte v novém prostředí, příprava na přijetí dítěte do náhradní rodinné péče, podpora náhradní rodinné péče, děti odlišného etnika v náhradní rodinné péči. Kapitolou Kontakt s dítětem, které bude umístěno do péče k osvojitelům zakončuji teoretickou část.

Prostřednictvím narativních rozhovorů jsem zjistila potřebné informace pro praktickou část. Jednotlivé rozhovory jsem vedla s náhradními rodiči a pracovníky Dětských center a Dětských domovů. Jsem si jistá, že práce bude přínosem nejen pro mě. Domnívám se, že zhodnocení současného systému péče o dítě mimo vlastní rodinu bude přínosem pro poznání, výuku, ale i pro všechny, kteří v této oblasti pracují. Závěrem v krátkosti shrnuji výsledky.

1. RODINA

1.1 DEFINICE RODINY

„Rodina je malá primární skupina, založena na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí, či vztahu jej substituuujícím (osvojení).“ (14)

Rozlišujeme tyto funkce rodiny: (15)

- Biologicko - sexuálně - reprodukční
- Ekonomicko - zabezpečovací
- Emocionální
- Socializačně – výchovnou – vzdělávací

1.2 DÍTĚ VYRŮSTAJÍCÍ MIMO VLASTNÍ RODINU

Dítě se ocitá mimo vlastní rodinu, pokud jeho rodiče zemřeli, nedovedou, nechtějí nebo nemohou se o něj starat. Pokud rodiče dítěti ubližují, týrají ho, či zneužívají, jsou děti rodičům odebrány. (14)

1.3 UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE MIMO VLASTNÍ RODINU

Rozlišujeme umístění dítěte mimo rodinu krátkodobé a dlouhodobé. Pro krátkodobé umístění dítěte mimo rodinu je vhodné neutrální prostředí (ústav, jiná osoba než rodič). Umístění dítěte v neutrálním prostředí je na základě dohody nebo na rozhodnutí soudu. (14)

1.4 SANACE RODINY

Nejdříve se u vlastní rodiny snažíme o sanaci. „Znamená to, za aktivní účasti všech složek péče o dítě, pomoci rodičům tak, aby mohli mít dítě u sebe a vychovávat je. Nebo aby se k nim mohlo vrátit, jestliže bylo umístěno mimo rodinu. Tato pomoc spočívá v rozsáhlé preventivní práci, která umí též včas signalizovat všechny závažné změny v rodinném prostředí a také je upravovat, či pomáhat upravovat tak, aby dítě nemuselo žít mimo svou rodinu, nebo o ni zbytečně nepřicházelo.“(14)

2. NÁHRADNÍ VÝCHOVA

2.1 DEFINICE NÁHRADNÍ VÝCHOVY

„Nemůže-li dítě vyrůstat v původní rodině, má právo vyrůstat v náhradní rodině.“ (2, str. 36) „Je nezpochybnitelnou skutečností, doloženou rozsáhlými výzkumy i každodenní zkušeností rodičů a dětí, že žádná instituce dítěti nemůže plnohodnotně nahradit mámu a tátu. Od úsvitu lidstva si dospělí a děti vzájemně pomáhali, a pokud se o dítě nemohl starat biologický rodič, převzal je do péče a dovedl do dospělosti jiný dospělý.“ (34)

2.2 FORMY NÁHRADNÍ VÝCHOVY

1. Ústavní péče
2. Náhradní rodinná péče (2)

3. ÚSTAVNÍ PÉČE

3.1 DEFINICE ÚSTAVNÍ PÉČE

Dítě bývá svěřeno do zařízení ústavní péče, které se nachází v blízkosti bydliště biologických rodičů a příbuzných. (3) „*Ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu tří let. Ústavní výchovu lze před uplynutím tří let od jejího nařízení prodloužit, jestliže důvody pro nařízení ústavní výchovy stále trvají. Trvání ústavní výchovy lze prodloužit opakovaně, vždy však nejdéle na dobu tří let. Po dobu, než soud rozhodne o zrušení nebo prodloužení ústavní výchovy, dítě zůstává v ústavní výchově, i když už uběhla doba dříve rozhodnutím soudu stanovená*“. (3, § 972)

Pokud dítě dosáhlo zletilosti, lze mu pobyt v ústavním zařízení prodloužit o rok, pokud jsou k prodloužení vážné důvody. O tom rozhoduje soud. Pokud soud rozhodl o umístění dítěte do zařízení pro výkon ústavní péče, musí po šesti měsících od umístění dítěte do ústavní péče přezkoumat své rozhodnutí. Výše zmíněný orgán zjišťuje, jestli je možné dítě svěřit do náhradní rodiny. Pokud je dítě svěřené do ústavní péče, stanoví soud biologickým rodičům vyšší vyživovací povinnosti na dítě. (3)

Ke zrušení ústavní péče dochází na základě rozhodnutí soudu o adopci. V situaci, kdy je dítě umístěno do předadopční péče, dojde k přerušení péče v ústavním zařízení. (3)

3.2 ZAŘÍZENÍ ZAJIŠŤUJÍCÍ ÚSTAVNÍ PÉČI

1. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
2. Kojenecké ústavy (zdravotnické zařízení)
 - Dětské domovy pro děti do tří let věku (zdravotnické zařízení)
 - Dětská centra (zdravotnické zařízení)
3. Diagnostické ústavy (školské zařízení)
4. Dětské domovy (školské zařízení)
5. Dětské domovy se školou (školské zařízení)
6. Výchovné ústavy (školské zařízení)
7. Domovy pro osoby se zdravotním postižením (2) (zařízení MPSV)

1. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)

Pokud se dítě ocitne v krizové situaci, lze ho umístit do tohoto typu zařízení. Do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc je dítě umísťováno soudem či rodičem. Těmto zařízením jsou vypláceny dávky ze státní sociální podpory. (2) Pokud biologičtí rodiče nemohou zajistit péči o své dítě jen přechodně, je dítě umístěno do ZDVOP. Doba pobytu dítěte v tomto zařízení trvá nejvýše šest měsíců. Dítě je zde umístěno např. z důvodu nevhodných bytových poměrů v rodině atd. (3)

Pobyt dětí v tomto zařízení je 3 měsíce nebo 6 měsíců. Pokud podá Obecní úřad s rozšířenou působností žádost o umístění dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, trvá pobyt v tomto zařízení max. 6 měsíců. A to samé platí, pokud žádost podá dítě. V situaci, kdy žádost o umístění dítěte podá zákonný zástupce, trvá pobyt v tomto zařízení max. 3 měsíce. (25)

2. Kojenecké ústavy, Dětské domovy pro děti do tří let věku a Dětská centra

Tato zařízení spadají do gesce rezortu Ministerstva zdravotnictví. (2) Někdy jsou součástí zařízení i oddělení pro matky s dětmi. Tato oddělení jsou určena pro těhotné nebo maminky s malými dětmi. V tomto zařízení pracují lékaři, psychologové, pedagogové, rehabilitační pracovníci, sociální pracovníci, zdravotní a dětské sestry. (4)

Zařízení poskytuje:

- 1) Péči o děti
- 2) Péči o matky s dětmi
- 3) Přípravné kurzy žadatelům náhradní rodinou péči
- 4) Zácvikový program (8, str. 67)

Pomáhá například ve výuce péče o dítě s handicapem, v podání pomocné ruky při návratu do normálního života pro drogově závislé matky, či v zácviku adoptivních rodičů nebo pěstounů v péči o dítě.“ (36)

3. Diagnostické ústavy

Diagnostický ústav patří do rezortu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. V tomto zařízení se provádí komplexní vyšetření dětí. Z tohoto zařízení jsou pak děti svěřovány do školských zařízení. Mezi školské zařízení patří dětský domov, dětský domov se školou a výchovný ústav. Dítě je v diagnostickém ústavu umístěno max. na dobu 8 týdnů. Děti v tomto zařízení jsou rozděleny dle věku a pohlaví. (2)

4. Dětské domovy

Pečují o děti od 3 do 18 let. V situacích, kdy se dítě připravuje na budoucí povolání, může mu být pobyt v tomto zařízení prodloužen až do 26. roku. Děti umístěné v tomto zařízení nemají poruchy chování a navštěvují běžné základní školy v místě. Dětský domov spadá do rezortu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. (2)

5. Dětské domovy se školou

Pečují o děti od 6 do 15 let. Toto zařízení je určeno pro děti, které mají závažné poruchy chování. Děti v tomto zařízení mají uloženou ústavní či ochranou výchovu. Součástí dětského domova je škola. (2)

6. Výchovné ústavy

Zařízení spadá do rezortu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Výchovný ústav je určen pro děti, které mají vážné poruchy chování. (2)

7. Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Zařízení spadá rezortu Ministerstva práce a sociálních věcí. (2) „Do domovů pro osoby se zdravotním postižením jsou umísťovány děti, jejichž zdravotní handicap vyžaduje zvláštní odbornou péči.“ (2)

4. NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

4.1 DEFINICE A FORMY NÁHRADNÍ VÝCHOVY

„Náhradní rodinná péče – forma péče o děti, kdy je dítě vychováváno náhradními rodiči v prostředí, které se nejvíce podobá životu v přirozené rodině.“ (5, str. 219) Na našem území je hodně dětí, které nemohou být v péči u svých biologických rodičů. Pokud není možné svěřit dítě do péče k osobě blízké či příbuzné, hledá se pro dítě vhodná náhradní rodina. Soud rozhoduje o svěřením dítěte do náhradní rodinné péče. (1) Tato forma péče probíhá pro dítě v přirozeném prostředí (17). Na našem území je upravena tato forma péče v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a také v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku. (2)

Formy náhradní rodinné péče

- 1) Svěření dítěte do péče jiné osoby
- 2) Osvojení - adopce
- 3) Mezinárodní adopce
- 4) Pěstounská péče
- 5) Pěstounská péče na přechodnou dobu
- 6) Jiné formy NRP
 - tzv. hostitelská péče
 - Opatrovnictví
 - Poručenství

4.1.1 Svěření dítěte do péče jiné osoby

Další formou náhradní rodinné péče je svěření dítěte do péče jiné osoby. „Nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče jiného člověka (dále jen pečující osoba“). Rozhodnutí o svěření dítěte do péče musí být v souladu se zájmy dítěte.“ (3, § 953) Do této formy péče je dítě umisťováno přednostně před umístěním dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy.(3) Osoba pečující o svěřené dítě musí mít trvalý pobyt v na našem území. Musí s umístěním dítěte do své péče souhlasit.

Přednostně je dítě umisťováno do péče k osobě blízké před ostatními osobami (3). „Pečující osoba má právo vymáhat výživné stanovené rodičům na dítě, které má v péči, jakož i právo s výživným pro dítě hospodařit v zájmu dítěte podle jeho potřeb a v souladu s jeho zájmy. Soud může způsob hospodaření s výživným dítěte upravit, zejména určit, jaká část bude určena na spotřebu a jaká část bude dítěti spořena.“ (3, § 956)

4.1.2 Osvojení

„Osvojením se rozumí přijetí cizí osoby za vlastní.“(3, § 794)

Formy osvojení

Od počátku ledna 2014 naše právní úprava rozlišuje dvě formy osvojení a to zletilého a nezletilého. Zrušitelné a nezrušitelné osvojení už neexistuje od 1.1. 2014. (12) U zájemců o osvojení je často motivací to, že nemohou mít vlastní děti. (26)

Podle občanského zákoníku, by měl být mezi osvojitelem a osvojencem přiměřený věkový rozdíl, zpravidla ne menší než šestnáct let.“ (str. 7) „Genetická vazba k dítěti chybí, vztah mezi dítětem a rodičem vzniká soudním rozhodnutím.“ (19, str. 8) Osoba, která se rozhodne osvojit dítě, by měla být zralá. (12) „Nový občanský zákoník stanovil osvojiteli povinnost informovat osvojené dítě o skutečnosti osvojení ve vhodné chvíli, nejpozději však do zahájení školní docházky.“(12, str. 7)

Souhlas dítěte s osvojením

Souhlas dítě s osvojením je zapotřebí od 12 let věku dítěte. Pokud dítěti ještě není 12 let, není zapotřebí jeho souhlasu. Potom souhlas s osvojením dává opatrovník (nejčastěji OSPOD)- Ve lhůtě od udělení souhlasu s osvojením až do rozhodnutí je možné, aby dítě svůj souhlas odvolalo.(3)

Souhlas biologických rodičů s osvojením

Biologický otec může vyjádřit souhlas s osvojením hned po narození dítěte, biologická matka až po 6 týdnech věku dítěte. Oba dva mohou další 3 měsíce po udělení souhlasu svůj souhlas s osvojením odvolat. (3) I když rodiče dítěte nejsou zletilí, musí dát souhlas s osvojením. (12)

Odvolání souhlasu s osvojením

Zákon stanoví podmínky odvolání souhlasu i po 3 měsících, kdy byl udělen. Souhlas s osvojením je možné odvolat, pokud dítě ještě nebylo předáno do péče osvojitele před osvojením nebo proto, že soud rozhodl, že je v zájmu dítěte, aby bylo se svými rodiči a aby dítě bylo vydáno těm, kterým bylo svěřeno do péče, zpět do péče rodičů (3, § 817)

Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba:

V určitých zákonem vymezených případech.

- *rodiče byli zbaveni rodičovské odpovědnosti a zároveň práva dát souhlas k osvojení (3, § 818)*
- *rodič není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout (3, § 818)*
- *rodič se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodaří soudu ani jinému orgánu zjistit (3, § 818) 19*
- *rodič o dítě zjevně nemá zájem (minimálně 3 měsíce + kdy byl o důsledcích svého nezájmu poučen) (3, § 819, 820)*

4.1.3 Mezinárodní adopce

Mezinárodní osvojení je možné v situaci, pokud není možné najít náhradní rodiče v rodné zemi dítěte. Pro tuto formu péče funguje jako zprostředkovatel Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Jeho sídlo je v Brně. (32)

4.1.4 Pěstounská péče

Tato forma péče má přednost před umístěním dítěte do ústavního zařízení. „Nemůže-li o dítě pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstounovi.“ (3, § 958). Dítě se může vrátit v této formě péče k biologickým rodičům. Vždy to musí být v zájmu dítěte umístěného v pěstounské péči. O tom, zda se dítě vrátí do péče biologickým rodičům či nikoliv, rozhoduje soud. „Dítě může být svěřeno do společné pěstounské péče společným pěstounům, pokud jsou manželé“. (3, § 964) V situaci, kdy jeden z manželů zemře, dítě zůstane v péči druhého manžela. Pokud se manželé pěstouni rozvedou, soud upraví manželům práva a povinnosti vůči dítěti, které měli svěřené do své péče. Souhlas s umístěním dítěte do pěstounské péče není zapotřebí, pokud jeden z manželského páru je nespolečný. Tato forma péče zanikne dosažením plnoletosti dítěte. Pěstoun o dítě pečuje. Je to jeho povinností. Biologické rodiče dítěte musí informovat v situaci, kdy se jedná o podstatné záležitosti dítěte. Pěstoun dítě zastupuje a také spravuje jeho jmění. (23) „Pěstouni nahrazují rodičovskou péči, nikoliv rodiče.“ (23, str. 23)

Odišné příjmení u dítěte v pěstounské péči

Vhodné je si s dítětem promluvit o tom, proč má jiné příjmení. Dobré je to, pokud mají náhradní rodiče své vlastní děti. Rozhovor o této výše zmiňované skutečnosti by měl být uzpůsoben dle věkové úrovně. V určitém čase si dítě může přát, aby mělo stejné příjmení, jako mají pěstouni. O změnu příjmení dítěte v pěstounské péči lze zažádat ve specifických případech. Pěstoun potřebuje souhlas biologických rodičů dítěte. Pokud původní rodiče dítěte se změnou nesouhlasí nebo původní rodiče není možné zkontaktovat je potřeba souhlasu soudu. (21)

4.1.5 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Tato forma péče je nyní významně podporovaná státem. Používá se v případě, kdy se biologičtí rodiče nemohou o dítě postarat. Do této formy péče se dítě umísťuje v případě, kdy se obstarává adopce nebo pěstounství. O umístění dítěte do této formy péče rozhoduje soud. OSPOD podává návrh soudu. Jestli bude tato forma péče úspěšná či nikoliv se odvíjí jednak od původních rodičů dítěte a osobami vykonávajícími pěstounskou péči na přechodnou dobu a dalšími pracovníky pracujícími v této oblasti. (28)

Pěstouni na přechodnou dobu si berou děti z důvodu nezaměstnanosti a nedostatku financí. Dítěti nemusí poskytnout dostatečnou péči a lásku, jde o zisk. Pěstouni na přechodnou dobu by měli dětem poskytnout, to co skutečně potřebují. Uspokojit jejich základní potřeby.

4.1.6 Jiné formy NRP

Hostitelská péče

Na našem území má tato forma péče dlouholetou historii. (22) Hostitelská péče je vhodná, pokud osvojení ani pěstounská péče není možná. Tedy v situacích, kdy dítě nemůže být umístěno ve výše zmiňovaných formách NRP. Hostitelskou péčí myslíme časté návštěvy u hostitelských rodin. Tato forma péče je poskytována dětem do 18 let. O víkendech, svátcích nebo o prázdninách je umožněna dítěti návštěva u rodiny, které se zabývají hostitelskou péčí. Zákon o sociálně právní ochraně dětí nezná slovo „hostitelská péče“. Ústavní zařízení rozhoduje o umožnění návštěv dítěte a konzultuje návštěvy s OSPOD. Ředitel zařízení rozhoduje o návštěvách u sourozenců, rodičů apod. Sociální pracovníce může požádat Krajský úřad o vyšetření žadatelů o hostitelskou péči. Krajský úřad se pouze podle vyšetření vyjádří a rozhodne, zda řediteli zařízení návštěvu dítěte u „hostitelů“ povolí. (8)

Opatrovnictví

„Soud jmenuje dítěti opatrovníka, hrozí-li střet zájmů dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé, nehájí-li zákonný zástupce dostatečně zájmy dítěte, nebo je-li toho v zájmu dítěte zapotřebí z jiného důvodu, anebo stanoví - li tak zákon.“ (3, § 943)

Poručenství

„Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka“. Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost.“ (3, § 928) Do doby než se podaří najít vhodného poručníka je poručníkem OSPOD. (3, § 929)

OSPOD vykonává tuto funkci, pokud poručník dítěte zemře nebo je odvolán. Funkci poručníka tento orgán vykonává do doby, než se podaří najít jiného vhodného poručníka. (3)

„Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, jmenuje soud poručníkem toho, koho naznačili rodiče, ledaže tato osoba poručenství odmítne.“(3, § 931) „Poručníkem lze jmenovat jen plně svéprávnou osobu, která způsobem života zaručuje, že je schopna funkci poručníka řádně vykonávat. Před jejím jmenováním do funkce poručníka soud zjistí, zda její jmenování není v rozporu se zájmem dítěte.“ (3, 932) Poručníkem se mohou stát manželé. (3) Na poručníka dohlíží soud. Osoba vykonávající poručenství podává soudu zprávy jednou ročně o svém poručenci. Zprávy o svěřeném dítěti se týkají vývoje a jmění. Ke zrušení této formy péče dojde, pokud se dítě stane svéprávné. Dále v situaci, kdy je dítě adoptováno. Také pokud osoba vykonávající poručenskou péči zemře a pokud soud osobu vykonávající poručenskou péči odvolá. V těchto všech vyjmenovaných případech dojde ke zrušení poručenství. Poručník může být ze své funkce odvolán za porušení povinností souvisejících s výkonem této péče. (3)

5. PROCES ZPROSTŘEDKOVÁNÍ

„Zprostředkování náhradní rodinné péče se řídí zásadním pravidlem - dítěti je vybírána taková rodina, která je připravena přijmout dítě právě takové, jaké je. To znamená se všemi jeho radostmi a starostmi, se všemi jeho přednostmi, ale také riziky ve vývoji, ať již zdravotním nebo psychickým, s jeho minulostí, s jeho osobní i rodinnou anamnézou, důsledky jeho pobytu v ústavním zařízení nebo nefungující rodině, s existencí jeho rodičů nebo sourozenců, které jednou možná bude chtít dítě vyhledat.“ (12, str. 30, 31)

Než se rozhodne o umístění dítěte do péče k osvojitelům nebo pěstounům, předchází tomu hodně činností. Jednak soudy, ale i OSPOD, tyto činnosti uskutečňuje. Proces zprostředkování NRP zahrnuje několik fází. Nejdříve se vyhledávají děti, vhodné pro umístění do náhradní rodinné péče (osvojení, pěstounství). Dále se pak vyhledávají osoby, které by měly zájem se stát náhradními rodiči. Následně dochází k přípravě vhodných zájemců o pěstounství nebo osvojení. (31)

Nejdříve zájemci o NRP musí podat žádost na OÚ s rozšířenou působností. KrÚ provede posouzení zájemců o náhradní rodinnou péči.

Ještě než je dítě umístěno do péče k náhradním rodičům musí zájemci o osvojení nebo pěstounskou péči projít přípravou na přijetí dítěte do rodiny. Přípravu žadatelů o NRP provádí KrÚ nebo pověřené osoby. Poté má zájemce o NRP právo se seznámit a navázat kontakt s dítětem. Na našem území podává podněty, týkající se procesu zprostředkování, MPSV. V situaci, kdy není možné na našem území zprostředkovat NRP, je možné zprostředkování osvojení do ciziny.

6. PŘIZPŮSOBENÍ DÍTĚTE V NOVÉM PROSTŘEDÍ

Přizpůsobení v novém prostředí je pro dítě těžké. Důležité je, aby rodiče neměli na dítě vysoké nároky. U miminek je důležité se připravit na adaptační mechanismy. Výše zmíněné mechanismy nemusejí být pro náhradní rodiče předvídatelné. Pro hodně nových náhradních rodičů je překvapivé, že přizpůsobení dítěte i ostatních členů rodiny má několik fází. (6)

Dítě

1. fáze – poznávání
2. fáze – uvolnění
3. fáze - přijetí

1. Miminko v této fázi ztrácí jistotu prostředí a rituálů. Děti starší se snaží zalíbit. V období šestinedělí je důležité, aby dítě nebylo vystavováno chaosu. Chaos by mohl vzniknout například, že dítě bude jezdit s rodiči po návštěvách. Důležité je, aby si dítě zvyklo na tváře a prostředí.(6)

2. V této fázi dítě pochopí i vycítí, že tam, kde se nachází, je jeho nový domov. Začne testovat stabilitu současného domova. Tato fáze je hodně náročná. Některé děti se ve fázi uvolnění mohou chovat závisle. Děti se bojí opuštění. Nerespektují soukromí maminky a neumožňují jí oddech. (6)

3. Dítě ve fázi přijetí ví, co může od nové rodiny čekat. V situaci, kdy je dítě do rodiny přijato takové, jaké ve skutečnosti je, oplácí to stejným způsobem - že rodinu přijímá takovou, jaká je. V této fázi se vytváří specifické vazby mezi členy rodiny a citové vztahy. (6)

Rodiče

1. fáze – nadšení
2. fáze – rozčarování
3. fáze - smíření

1. První fáze je často spojena s pocity (např. štěstí, pláčem). Fáze trvá různě dlouho. Tato fáze nastupuje po oznámení, že pro zájemce bylo vybráno vhodné dítě. (6)

2. Ve fázi rozčarování je reakce na chování dítěte. (6)

3. Rodiče zjistí v této fázi, že nejsou dokonalí a ani jejich dítě není. Zjistí, že po nich dokonalost nikdo nechce. Jednak iluze a ani nerealistická očekávání se ve fázi smíření neobjevují. V této fázi se rodiče i dítě naučí poznávat. Vzniká mezi nimi vztah bezpodmínečného přijetí. Vzájemnou lásku mezi dítětem a rodičem nemůže nic narušit. (6)

7. PŘÍPRAVA NA PŘIJETÍ DÍTĚTE

Každý zájemce o NRP musí projít přípravou. Každý kraj si vytváří vlastní přípravu. Příprava osvojitelů se řídí vnitřními pravidly. Má různou úroveň. Děti jsou různé. U zájemců o NRP je důležité i setkání s jinými rodinami, které mají dítě v náhradní péči. Měli by se tohoto setkání zúčastnit. Organizace poskytující akce pro rodiny s dětmi v NRP mohou zájemci najít na internetu. (6) V situaci, kdy se osoba rozhodne stát se náhradním rodičem, musí uskutečnit několik kroků. Nejdříve tato osoba musí zajít na příslušný odbor na Krajském úřadu nebo ÚRP.

Na zmiňovaném úřadě dostane zájemce o NRP informace o dalších krocích. Potřebné informace může zájemce o NRP získat i z brožurek a průvodců. Brožurky lze vyhledat i na internetu. V současné době je zprostředkování adopce zajišťováno především státem. Spis zájemců o NRP tvoří výsledky vyšetření, fotografie. Nezbytná je příprava zájemců. Zájemci o náhradní rodinnou péči by měli znát běžná znění zákonů či vyhlášek. Tyto zmiňované osoby by měly vědět, kde zákony i vyhlášky najdou.

Pokud se žadatelům nezdají získané informace od sociálních pracovníků a jiných osob, mohou se obrátit na nadřízený orgán. Zájemci o náhradní rodinnou péči by si měli uchovávat kontakty na organizace, které pomáhají náhradním rodinám.(6)

Přípravy NRP zajišťují přípravu pouze žadatelů a ne ostatních členů. Další členy rodiny je dobré zasvětit do plánů týkajících se náhradní rodinné péče. Ještě před příchodem dítěte do rodiny je dobré se spřátelit s rodinou, která si vzala dítě do náhradní péče. (6) Přípravu může probíhat individuálně nebo skupinově. Příprava je určena buď pro budoucí osvojitele či budoucí pěstouny (24)

8. CO ADOPTOVANÉ DĚTI NEBO DĚTI V PĚSTOUNSKÉ PÉČI PŘINÁŠÍ DO RODINY

Každé dítě v NRP se dostalo na svět za odlišných okolností. Třeba se narodily tyto děti náctiletým matkám. Biologickým matkám nemuselo na dětech záležet. Biologičtí rodiče mohli tyto děti týrat. Rodiče mohli děti opustit. Děti v NRP mají jedinečnou minulost. (9)

Děti umístěné v NRP si zaslouží respekt i soucit. Tyto děti mohly trpět způsobem, který si nikdo nedovedeme představit. Tyto děti mohly prohrabávat odpadkové koše, aby našly něco k jídlu apod. Náhradní rodiče budou muset těmto dětem pomoci při osvojování dovedností. Děti se mohou chovat manipulativně. Náhradní rodiče by tyto děti neměli kritizovat. Trvá delší dobu, než náhradní rodiče poznají utrpení dítěte, které si prožilo. (9)

Osvojené děti a v pěstounské péči si s sebou do rodiny mohou přinášet:

- * úzkost, strach, stud,
- * hněv, depresi, posttraumatický stres, záblesky vzpomínek z minulosti,
- * neurologické změny,
- * poruchy utváření vazeb, pocit opuštěnosti, ztráty a zármutku,
- * oslabení poznávacích schopností,
- * problémy s motorickými dovednostmi,
- * problémy s koordinací,
- * nedostatečnou schopnost zpracovat smyslové vjemy (9)

„Děti s problematickým chováním u adoptivních rodičů můžou fyzicky vypadat na určitý věk, ale uvnitř mohou být emočně, vývojově, svým chováním na úrovni mladšího dítěte.“ (1) Zranění jsou neviditelná. (9)

9. PODPORA NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

Náhradní péče je podporována prostřednictvím příspěvků a služeb. Tato forma podpory je určena osobám, které vykonávají náhradní péči ale i dětem, které jsou svěřené do náhradní péče. Mezi dávky pěstounské péče řadíme odměnu pěstouna, příspěvky - při převzetí dítěte, na úhradu potřeb dítěte, na zakoupení motorového vozidla, při ukončení pěstounské péče aj.. (11)

Příspěvky v pěstounské péči:

Odměna za výkon pěstounské péče

Pokud osoby, které pěstounskou péči vykonávají, jsou manželé, jsou vypláceny příspěvky pěstounské péče jen jednomu z nich. Pokud se nemohou manželé domluvit, kdo bude příspěvky dostávat, rozhodne o tom příslušná krajská pobočka ÚP. (10) Pokud osoba vykonávající pěstounskou péči, má v péči jedno dítě, dostává odměnu 8.000 Kč. Pokud má dvě děti svěřené do své péče je odměna je 12.000 Kč. Na částku 20.000 Kč má pěstoun nárok, pokud se stará o 3 děti. (10). Dále na tuto částku má pěstoun nárok, pokud se stará „alespoň o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost),“ (10, § 47j)

Částku 20.000,- Kč jako odměnu dostane pěstoun na přechodnou dobu v situaci, pokud je veden v evidenci pěstounů, ale nemá v péči dítě.(10) Částku 24.000,- Kč dostane pěstoun na přechodnou dobu jako odměnu, pokud se stará „alespoň o 1 dítě, které mu bylo svěřeno do péče na přechodnou dobu a toto dítě je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).“, (10, § 47). Tyto příspěvky se vyplácí se i v pracovní neschopnosti a v karanténě. (10) *Odměna pěstouna nenáleží osobě v evidenci po dobu, po kterou je přerušeno zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu.* (10, § 47)

Příspěvek při převzetí dítěte

Dostane ho osoba vykonávající pěstounskou péči při převzetí dítěte do výše zmiňované formy náhradní rodinné péče. U dítěte do 6 let dostane osoba vykonávající pěstounskou péči 8.000 Kč. U dítěte od 6 let do 12 let je výše příspěvku 9.000 Kč. Dále u dítěte od 12 do 18 let dostane osoba při převzetí dítěte do pěstounské péče 10.000 Kč. Tento příspěvek je jednorázový při vlastním převzetí. (10)

Příspěvek na zakoupení motorového vozidla

Na tento příspěvek má nárok osoba, která vykonává pěstounskou péči a má ve své péči 4 děti. Osoba vykonávající pěstounskou péči může motorové vozidlo používat pro výdělečnou činnost. Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí 70 % z pořizovací ceny motorového vozidla. To samé platí, pokud se jedná o opravu motorového vozidla. Maximální částka příspěvku je 100.000 Kč. (18)

Příspěvek na úhradu potřeb

Tento příspěvek dostává osoba, která vykonává pěstounskou péči o nezletilé nezaopatřené dítě nebo dítě nezaopatřené ale zletilé. Nezaopatřené dítě, které je zletilé, má nárok na tento příspěvek do 26 let. (10)

„Jestliže dítě požívá důchod z důchodového pojištění, náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a důchodem.“ (10, § 47)

Výše příspěvku se odvíjí podle věku dítěte. Dítě umístěné v pěstounské péči do 6 let dostává se 4.500 Kč. Pokud je dítěti v pěstounské péči od 8 do 12 roků, je nárok na příspěvek 5.550 Kč. Od 12 do zletilosti dítěte v pěstounské péči je nárok na příspěvek 6.350 Kč. Od zletilosti až do věku 26 let je částka příspěvku 6.600 Kč. (10)

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Dostává se při ukončení pěstounské péče. K ukončení pěstounské péče dochází, pokud svěřené dítě dosáhne zletilosti. Tento příspěvek je vyplácen osobě, která byla před 18 rokem v pěstounské péči. Vyplácí se částka 25.000. Svěřené dítě do pěstounské péče má na tento typ příspěvku nárok pouze jednou. Příspěvek je určen na úhradu potřeb fyzické osoby, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte (10).

10. DĚTI ODLIŠNÉHO ETNIKA V NRP

V ČR jsou do náhradní rodinné péče nejvíce umisťovány děti vietnamského a romského etnika. U zájemců o NRP se šíří strach z přijetí romského dítěte do rodiny. Zájemci mají obavy z toho, jak etnicky odlišné dítě přijme jeho jejich rodina. Někteří zájemci chtějí adoptovat romské dítě, protože si chtějí zkrátit čas na čekání na dítě. *„Přijmeme-li do rodiny etnicky odlišné dítě, měli bychom pracovat na budování jeho identity a přijetí jeho odlišnosti.“* (2) Náhradní rodiče, kteří mají ve své péči etnicky odlišné dítě, by měli mluvit s dítětem o jeho původu. (2) Problémy se u romských dětí umístěných do péče k náhradním rodičům objevují v pubertě a dospívání. Období puberty je obtížné. To samé platí i o dospívání u těchto dětí, zejména z důvodu nároků na náhradní rodiče. Na toto období romské děti reagují tím, že chodí za školu, utíkají z domova apod. (29)

11. KONTAKT S DÍTĚTEM, KTERÉ BUDE UMÍSTĚNO DO PÉČE K OSVOJITĚLŮM

Nejdříve je návštěva dítěte zprostředkována prostřednictvím osob, které pracují na Krajském úřadě či magistrátu. První návštěva dítěte probíhá v ústavním zařízení nebo u osoby vykonávající pěstounskou péči na přechodnou dobu nebo klasickou pěstounskou péči. (12)

Na návštěvu dítěte v ústavním zařízení, je dobře se připravit. Zájemci o osvojení by se měli na návštěvu dítěte, umístěném v ústavním zařízení, vydat bez babiček apod. Zájemci si na návštěvu dítěte mohou vzít fotky dalších členů rodiny. Pokud vezmou výše zmiňované fotky, připraví dítě na to, že nežijí sami. Mohou dítě připravit na to že, až za dítětem přijdou na návštěvu do ústavního zařízení a někdo přijde s nimi (např. babička). Dítě si vytvoří dle fotek i představu o tom, jak to u zájemců o osvojení vypadá v jejich prostředí. Dítě nebude mít strach, až se k zájemcům o osvojení půjde podívat domů. Dle věku by se zájemci o osvojení měli zamyslet nad tím, čím by dítě umístěné v ústavním zařízení zaujali. (12)

Kojenci

U dětí v kojeneckém věku nejsou problémy s navazováním kontaktu. Propuštění dítěte do péče k náhradním rodičům může být rychlé. Krátkodobý pobyt v zařízení je umožněn náhradním rodičům, pokud dítě potřebuje zvláštní zdravotní péči. Při pobytu v tomto zařízení se náhradní rodiče naučí o dítě starat. (12)

Starší děti

U dětí ve starším věku probíhá navazování kontaktu s náhradními rodiči obtížněji. Při seznamování s náhradními rodiči by měl být sestaven plán (12). „*Nová rodina by měla být připravena respektovat pochopitelnou počáteční nedůvěru dítěte a měla by mít dostatek trpělivosti, jestliže bude dítě nespokojené a třeba odtažité.*“ (12) Náhradní rodiče by neměli pokládat výše zmiňované chování u dítěte za zlé. Pro děti je příchod náhradních rodičů velká změna.

Děti netuší, co je v nové rodině čeká. Mají strach. Náhradní rodiče by neměli na dítě tlačit, měli by jim poskytnout určitou dobu, než se přesvědčí o tom, že nový domov pro ně bude bezpečný. (12)

Seznamování dítěte a žadatelem o osvojení může se uskutečňovat buď v ústavním zařízení i nemusí. Náhradní rodiče musí mít potvrzení od Krajského úřadu, že mohou chodit na návštěvy za dítětem do ústavního zařízení. Pokud mají náhradní rodiče výše zmiňované potvrzení, mohou dítě brát na výlety i procházku. (12)

Nejdříve by se měli zájemci o osvojení seznámit se ústavním zařízením, kde dítě vyrůstalo. Zájemci o osvojení by měli také poznat kamarádky a kamarády dítěte. Návrh na výlet, by tito zájemci měli dítěti nabídnout až v situaci, kdy k nim dítě získá důvěru. Pokud podají zájemci o osvojení návrh, je možné, aby příslušný úřad vydal souhlas k tomu, že dítě může navštívit u nich doma. Podmínkou je, že s tím také musí souhlasit ředitel ústavního zařízení, kde dítě vyrůstá. Pobyt u žadatelů o osvojení může být třeba na víkend. (12)

V situaci, kdy dítě bude chtít zůstat u zájemců o osvojení a to samé budou chtít tito zájemci, nastane pravá chvíle na to, požádat úřad obce s rozšířenou působností o vydání rozhodnutí o umístění dítěte do péče k těmto zájemcům. (12)

Seznamování s dítětem umístěným do PPPD

Situace, kdy se budoucí osvojitel bude seznamovat s dítětem svěřeným do péče pěstounům na přechodnou dobu (nelze užívat pojem profesionální pěstoun!!!), bude odlišná. U dítěte umístěného v pěstounské péči na přechodnou dobu jsou uspokojovány potřeby dětí. Pouto vytvořené k osobám vykonávajícím pěstounskou péči na přechodnou dobu bude hrát hodně pozitivní roli v životě. Znamená to, že dítě nebude mít problém navázat hlubší vztahy. Důležité je, aby přechod dítěte z prostředí od osob vykonávajících pěstounskou péči na přechodnou dobu k osvojitelům proběhl citlivě a pozvolna. Osoby vykonávající pěstounskou péči na přechodnou dobu prošly školením, a proto nemusí mít osvojitelé obavy z toho, jak se s nimi dítě umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu bude seznamovat. Osoby vykonávající pěstounskou péči na přechodnou dobu pomohou osvojitelům se s dítětem seznámit. (12)

12. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

12.1 CÍL PRÁCE

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat systém péče o děti žijící mimo rodinu.

12.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Ve své bakalářské práci jsem nejdříve určila výzkumnou otázku: Jak dosáhnout optimalizace péče o dítě mimo vlastní rodinu.

12.3 METODIKA

12.3.1 Technika sběru dat

V bakalářské práci jsem použila kvalitativní výzkum, technikou narativního a řízeného rozhovoru. Můj rozhovor byl složen z otázek určených pro adoptivní rodiče a pěstouny. Další soubor otázek byl připraven pro Dětská centra a Dětské domovy. Nejprve jsem respondenty informovala o tom, za jakým účelem tento rozhovor uskutečňuji. Poté jsem všechny své respondenty ujistila, že rozhovor je anonymní. Rozhovor trval přibližně 20 minut. Zodpovězené otázky od pěstounů a adoptivních rodičů jsou součástí mé práce. V příloze jsou otázky z rozhovorů, které jsem pokládala náhradním rodičům a ředitelům Dětského centra a Dětského domova nevyplněné.

Výzkumná část bakalářské práce se uskutečňovala v měsících červen a červenec 2015. Rozhovory se uskutečňovaly jednak osobně a též prostřednictvím telefonátů. Komplikace se v průběhu výzkumu u mé bakalářské práce nevyskytly.

12.3.2 Výběr a charakteristika výzkumného souboru

Rozhovory jsem vedla s náhradními rodiči. Jednalo se o 6 pěstounských párů a 4 adoptivních rodičů. Otázky k rozhovoru byly respondentům zpřístupněny také v tištěné verzi. Výzkumný soubor byl na doporučení ředitelky/le Dětského centra a Dětského domova, kteří mi doporučili adoptivní rodiče a pěstouny, u nichž předpokládali ochotu poskytnout rozhovor. Výzkum k mé bakalářské práci byl rovněž uskutečňován v Dětských centrech a Dětských domovech, pro které jsem vypracovala otázky pro ředitele těchto zařízení (Příloha č. 2). Prostřednictvím těchto otázek jsem chtěla být informována o situaci v Dětských domovech a Dětských centrech.

13. VÝSLEDKY

V následující části bakalářské práce na téma Optimalizace péče o dítě mimo vlastní rodinu jsou uvedeny zpracované rozhovory a výsledky získané v rámci kvalitativního výzkumu pomocí položených a narativních rozhovorů.

Rozhovor 1

DC Kolín, Tylova 129, Kolín IV, 280 02

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„Do NRP umístíme 25-30 dětí ročně.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„Do klasické PP umístíme obvykle 2-3 děti ročně.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud „Do PP na přechodnou dobu jsme z našeho zařízení umístili v loňském roce 1 dítě, většinou do této péče odcházejí děti v novorozeneckém období z porodnice, v ojedinělých případech by byla tato péče vhodná i pro starší děti, ale o to již pěstouni na přechodnou dobu nemají zájem.“

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„Do osvojení je umístěno z našeho zařízení 20-25 dětí.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Do mezinárodní adopce odchází 2-3 děti ročně.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Asi okolo 60 % dětí propouštím do vlastní biologické rodiny, která si upraví poměry pro přijetí dítěte.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Kapacita zařízení je 40 dětí + 3 matky, obložnost je okolo 108 - 110 % (někdy máme i více dětí).“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„Běžná věková hranice je od narození do 3 let, děti ZDVOP do 18ti let“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení

„Ze zdravotních a sociálně zdravotních důvodů.“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Došlo k prodloužení pobytu dětí v ústavním zařízení, často řešíme návštěvami v budoucí náhradní rodině. Rodina však musí tuto situaci řešit bez možnosti jakékoliv finanční výpomoci, neplaceným volnem či výpovědí ze zaměstnání, což si každý nemůže dovolit.“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

„Došlo k prodloužení pobytu dětí v DC před náhradní rodinnou péčí.“

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

„Problémy v zařízení nemáme, mají je náhradní rodiče a děti čekající na osvojení.“

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Výrazné zhoršení NRP oproti stavu před platností nového občanského zákoníku.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Toleranci a respektování specifik dětí do NRP, nemít velké očekávání, snahu pomoci dítěti, neřešit svoji potřebu touhy po dítěti, ale schopnost přijmout dítě takové, jaké je.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

„ZDVOP při našem zařízení funguje od roku 2006, v posledních 2 letech se vlivem nesmyslných požadavků na jejich fungování význam tohoto zařízení výrazně zmenšuje.“

Rozhovor 2

Dětské centrum Strančice, Hrdinů 175, 251 63 Strančice

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„Jsme zdravotnické zařízení a děti, které máme v péči, jsou děti se specifickými potřebami, děti s handicapem. Takže pokud údaje vztáhnou na rok 2014 - do NRP jsme umístili dvě děti.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče? "

„Za rok 2014 jsme do klasické pěstounské péče umístili jedno 28 měsíční dítě.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„Za rok 2014 jsme do adopce umístili jedno 11 měsíční dítě.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Do mezinárodní adopce jsme neumístili žádné dítě.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Důvody k propuštění dětí: pokud je dítě u nás na dobrovolném pobytu se souhlasem rodičů, propouštíme ho, pokud rodiče dítě chtějí zpět do své péče. Pokud jsou děti umístěné formou předběžného opatření, nebo mají nařízenou ústavní výchovu, o propuštění rozhoduje soud.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Momentálně pečujeme o 38 dětí - poskytujeme různé formy pobytů - denní, týdenní, dlouhodobé, odlehčovací.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„V péči máme děti ve věku do 6 let. Ovšem pokud není návazné zařízení, nemůžeme dítě jen tak propustit. Máme-li v péči děti starší 6 let, poskytujeme jim sociální službu.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení? *„Nejčastěji jsou děti přijímány ze zdravotních důvodů, popř. zdravotně-sociálních.“*

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

-

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

-

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

-

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

-

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

-

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

-

Rozhovor 3

**Trojlístek - centrum pro děti a rodinu Kamenice nad
Lipou, p.o, Vítězslava Nováka 305, 394 70 Kamenice nad
Lipou**

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„2012 – 10, 2013 – 9, 2014 – 15“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„2012 – 7, 2013 – 6, 2014 – 11“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

„Žádné.“

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„2012 – 3, 2013 – 3, 2014 - 4“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Žádné.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Zprostředkování NRP, návrat do vlastní rodiny, nebo přemístění dětí do jiného zařízení.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„31.12.2012 – 36, 31.12.2013 - 41, k 31.12.2014 – 41, k 17.7.2015 - 41“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„K 17.7.2015 od 6 týdnů do 8 let.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Ze zdravotních a sociálních (děti vyžadující speciální zdravotní péči, nevhodné podmínky pro zajištění péče o děti (finanční, bytové, závislosti rodičů na návykových látkách, výkon trestu matky...).“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Současná situace prodlužuje pobyt dětí v zařízení, neboť dochází k opakované snaze o sanaci biologické rodiny, která však samostatně není schopna dětem zajistit řádnou výchovu a péči, chybí sociální bydlení pro rodiny, není dostatek pěstounů.“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku? *„Zařízení má plnou kapacitu, zpomalilo se zprostředkování NRP, prodlužuje se délka pobytu dětí v zařízení.“*

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

„Prodlužování pobytu dětí v zařízení.“

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Výše uvedené.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Trpělivý, důsledný, empatický, schopný akceptovat individualitu a schopnosti každého dítěte.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

„Umožňuje rychle a krátkodobě řešit nepříznivou životní situaci dítěte. Dává šanci biologické rodině stabilizovat rodinné prostředí a podmínky pro návrat dětí zpět do rodiny (dobrovolné pobyty).“

Rozhovor 4

Dětské centrum Jihlava, Jiráskova 2176/67

586 04 Jihlava

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„Průměrně 18 až 20 dětí.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„Minimálně 8 dětí.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

„Žádné.“

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„Průměrně ročně 12 dětí.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Žádné.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Nejčastěji návrat do vlastní rodiny (75-80 %), dále NRP, předání do jiného zařízení.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Celkem 40 dětí.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„Od 0 do 3 roku, výjimečně starší.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Vloni nejčastěji sociální důvody (např. ztráta bydlení).“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku? ,

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Dlouhá doba než soud rozhodne o předadopční péči.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Laskavý a důsledný.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

„Záchyt dítěte v krizové situaci.“

Rozhovor 5

**Dětské centrum Strakonice, Radomyšlská 336, 386 29
Strakonice**

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„12 a 15 dětí“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„11 dětí“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„4 dětí“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Jedno.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Nejčastěji návrat do vlastní rodiny, dále NRP.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Celkem 48 dětí.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„Od 0 do 3 roku.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Nejčastěji zdravotní a sociální důvody.“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Nepocitujeme.“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

„Neovlivnily.“

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Dlouhá doba, než se rozhodne o NRP.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Zodpovědný, přistupovat k dítěti s láskou.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?
„Záchyt dítěte v krizové situaci, velký význam tohoto zařízení.“

Rozhovor 6

Dětský domov Humpolec, Libická 928, 396 01 Humpolec

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„V DD pracuji 17 let. Za tuto dobu odešlo z DD celkem 132 dětí. Z toho 10 dětí do pěstounské péče, 2 děti do nezrušitelného osvojení. Do PP podle roků: r. 2000 - 2 děti, r. 2002 - 4 děti + 2 adopce, r. 2003 - 1 dítě, r. 2005 - 1 dítě, r. 2007 - 1 dítě, r. 2008 - 1 dítě.“

Na druhou stranu z neúspěšné pěstounské péče k nám přišlo také 10 dětí. Průměr je tedy nulový.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„Od roku 2008 jsme neumístili ani jedno dítě.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„V roce 2002 byly umístěny 2 děti.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Dosud žádné dítě.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Největší počet je propuštění dovršením zletilosti nebo vyučením se. Dalším důvodem je zrušení ústavní výchovy a návrat do původní rodiny. Pouze malé procento je přeřazeno do výchovného ústavu nebo předáno do PP.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Kapacita zařízení je 32 dětí, současný stav 28 dětí.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„Zařízení je určeno pro děti od 3 let do 26 let. V současné době je nejmladšímu dítěti 8 let a nejstaršímu dítěti 21 let.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Důvodem je závažné zanedbání dítěte vlastními rodiči, ohrožující zdraví a život dítěte, psychické a fyzické týrání a zneužívání /CAN/.“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Všechny naše děti (mimo zletilých) jsou zařazeny jako vhodné pro předání do pěstounské péče. Ale v současné době fungujeme hlavně pro starší děti, které nemají šanci žít ve vlastní ani náhradní rodině. Nejčastějším důvodem odmítnutí ze strany pěstounů je věk dítěte a jeho handicap (nese si následky předchozí "nepéče" rodičů).“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

„Změny nepociťujeme.“

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

„S novelou občanského zákoníku nemáme problémy.“

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Podle novely k nám jsou děti umísťovány až "na posledním místě", tedy když už není jiné řešení a všechna předchozí opatření selhala. To se projevuje závažnými problémy v chování dětí, které jsme dříve neřešili. Jsou to kombinované výchovné a zdravotní (psychické i fyzické) problémy.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„To se asi nedá zevšeobecnit, lidé jsou různí a podle pravidel by měl být hledán rodič pro konkrétní dítě (podle jeho potřeb). Mohou to být lidé s touhou obětovat svůj život pro druhé (nesmí toho ovšem poté litovat). Ale také lidé, kteří chtějí dokázat druhým, že umí vychovat dítě (také ti bývají často zklamáni, protože nepočítají s vrozenými vlastnostmi a dědičností předchozího výchovného působení). Měli by být hlavně trpěliví, mít dostatek lásky a času, který mohou dítěti věnovat. A nanejvýš tolerantní.“

15. Jakou roli sehraává ZDVOP v systému péče o děti?

„Záchytná pracoviště znám ze svého okolí a jen stěží "supluji" předchozí výbornou práci diagnostických ústavů. Potýkají se s řadou problémů, a to především v diagnostické práci s umístěnými dětmi. Děti jsou stejně v ústavu, jako byly předtím, jen to má jiný název.“

Rozhovor 7

Dětský domov, Náměšť nad Oslavou,

Krátká 284, Náměšť nad Oslavou, 657 71

1. Kolik dětí umístíte celkem do NRP?

„Za rok neumístíme do náhradní rodinné péče žádné dítě.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„Za rok neumístíme do klasické pěstounské péče žádné dítě.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„Z našeho zařízení není umístěno žádné dítě do osvojení.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Do mezinárodní adopce není z našeho zařízení umístěno žádné dítě.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Nejčastější důvodem je zletilost a návrat do vlastní rodiny.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„V Dětském domově máme v současné době 15 dětí.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

--

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Nejčastěji jsou děti přijaté do Dětského domova z důvodu nefunkční rodiny.“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Tlaky na Dětský domov jsou veliké. Krajský úřad se snaží, aby v Dětském domově bylo, co nejméně dětí. Dále došlo také k prodloužení pobytu dětí v zařízení.“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

„Soudy jsou zdlouhavé pro umístění dítěte do NRP. Prodloužení pobytu dětí v DC před náhradní rodinnou péčí.“

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

-

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

„Trápí mě to, že se z pěstounské péče na přechodnou dobu udělal business. Pěstounská péče se nabízí, jako zaměstnání nezaměstnaným. Dále mě trápí to, že pěstounskou péči na přechodnou dobu vykonávají pěstouni jen pro peníze.“

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Podle mého názoru by měl mít klasické vlastnosti jako rodič.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

-

Rozhovor 8

Dětský domov Senožaty, Senožaty 19, 394 56 Senožaty

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?

„Do NRP jsme neumístili žádné dítě.“

2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?

„Do klasické pěstounské péče jsme neumístili žádné dítě. Minulý rok jsme umístili 4 děti, jednalo se o sourozeneckou skupinu.“

3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?

- tyto děti jdou mimo naše zařízení, o jejich umístění rozhoduje soud

4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?

„Do osvojení jsme neumístily žádné dítě za rok 2014.“

5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?

„Do mezinárodní adopce jsme neumístily žádné dítě.“

6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?

„Mezi nejčastější důvody propuštění z našeho zařízení jsou z důvodu zletilosti dítěte nebo ukončení vzdělání.“

7. Kolik dětí máte v zařízení?

„Nyní v zařízení máme 28 dětí.“

8. V jakém věku jsou děti v zařízení?

„Děti jsou v zařízení od věku 3 let do 26 let. Nejmladšímu dítěti v zařízení je 6 roků. Nejstaršímu dítěti v zařízení je 23 let.“

9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?

„Děti jsou do našeho zařízení přijaté z různých důvodů. Mezi nejčastější důvody přijetí do našeho zařízení je zanedbání péče.“

10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?

„Změny se nás nedotkly.“

11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?

Změny v občanském zákoníku ztížily práci sociálním pracovníkům.

„Změny nepociťujeme.“

12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?

„Vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku změny nepociťujeme.“

13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?

-

14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Stejné vlastnosti by měl mít, jako rodič. Měl by být hlavně tolerantní, mít pochopení. Měli by mít dostatek času, který mohou dítěti věnovat.“

15. Jakou roli sehrává ZDVOP v systému péče o děti?

„Dítě do ZDVOP může je umístěno bez soudní rozhodnut. Pro umístění dítěte do ZDVOP stačí pouze souhlas OSPODU nebo rodičů.“

Rozhovor adoptivní rodiče: 1

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Nemohli jsme mít vlastní děti. Oba jsme s mužem toužili po dítěti, jednoduchá volba, adopce.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Úplně v pohodě, protože jsem se starala o bráchu a chtěla jsem být dětskou sestrou, tak mě vše kolem dětí bavilo..“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Těšili jsme se na to, že budeme mít dítě a s tím spojené radosti, že budeme úplná rodina.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Absolvovali jsme psychotesty, školení a návštěvy sociální pracovnice.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Čekali jsme rok.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Nemohli.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Měli jsme možnost.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„V našem rozhodnutí nás podporovali přátelé.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Kladně.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Pestrý život, chvíli nahoře a pak tvrdé pády, s dcerou to není a nebude jednoduchý.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Náhradní rodičovství mě vzalo soukromí.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Měl by mít stejné vlastnosti, jako vlastní rodič“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„Na to, že děti, které jdou do adopce, už mají něco za sebou. Tyto děti potřebují více péče a pozornosti.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Ano, splnila se naše očekávání.“

Rozhovor s adoptivními rodiči: 2

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Chtěli jsme mít dítě vlastní, ale to se nám nedařilo. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli pro adopci.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do rodiny jsme zvládali s nadšením. Příchod dítěte do rodiny nás nabil netušenou silou. Byli jsme šťastní, když dítě přišlo do naší rodiny.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Na to, že budeme mít dítě a společně strávené chvíle.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Podle úředních předpisů, testy a potom náhoda, kdy jsem si 14 denní Lucii přivezla domů z porodnice, po roce byla naše vlastní.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„14 denní Lucii jsem si přivezla z porodnice, po roce proběhlo nezrušitelné osvojení.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Byla to souhra okolností, dítě na cestě, ale matka věděla předem, že dítě bude dávat k adopci, my jsme byli již „prověřeni“ čekatelé.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ne.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Manžel, rodina.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Pozitivně.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Pestrý život, chvíli nahoře a pak tvrdé pády, s dcerou to není a nebude jednoduchý.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Zdraví.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Měl by mít stejné vlastnosti jako vlastní rodič. Umět dát lásku dítěti, naslouchat a být důsledný.“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„Na všechno, nevíte, co vám budoucnost nadělí, umět se vším poprat a řešit problémy, aby zase nastal čas úsměvů.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Očekávání jsem neměla. Dnes nevím, zda bych si adoptovala dítě. Výchovou jsem nic neovlivnila, charakterové vlastnosti jsou dané geneticky. Dítěti jsem se maximálně věnovala, dělala jsem jí domácí učitelku, pomáhala ve všech směrech, což dělám dodnes. Řídit dospělého člověka je vyčerpávající a náročné. Hlavně beznaděj je ubíjející.“

Rozhovor s adoptivními rodiči: 3

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„To, že jsem nemohla mít vlastní dítě. Nepodstupovala jsem umělé oplození, ale rovnou jsme se rozhodli pro adopci.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do rodiny byla změna, všichni jsme se moc těšili. Myslím, že jsme to zvládali dobře.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Na společně strávené zážitky a chvíle s adoptovaným dítětem.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Vše probíhalo dle řádného postupu. Museli jsme projít psychotesty, přípravou a jednání s úřady.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Na dítě jsme čekali 3 roky.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Ne, nemohli.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ano, měli jsme možnost se seznámit s dítětem.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Rodina, kamarádi.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Okolí reagovalo dobře.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Radost a štěstí. Splnil se nám sen, mít dítě.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Museli jsme se trochu uskromnit, když už je o jednoho člena v rodině více.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Měl by být zodpovědný, trpělivý, starostlivý a tolerantní“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„Měli by počítat s tím, že tyto děti si nesou něco s sebou. Může to být např. nějaké trauma, takže to je trochu jiné než u vlastního dítěte.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Očekávání jsem neměla, brala jsem si dítě, a co mi osud nadělí, jsem netušila.“

Rozhovor s adoptivními rodiči: 4

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Zdravotní důvody nás přivedly k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do rodiny jsme zvládali s nadšením. Příchod dítěte do rodiny nás nabil netušenou silou. Byli jsme šťastní, když dítě přišlo do naší rodiny.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Těšili jsme se na všechno. Na to, že v rodině už bude o jednoho člena více. Na všechny společně strávené chvíle.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Navštívila nás domácí sociální pracovníce. Poté jsme absolvovali psychologické testy. Pak jsme ještě absolvovali přípravu k přijetí dítěte do rodiny.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Na dítě jsme čekali 5 let.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Nemohli jsme si vybrat dítě dle svých požadavků.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ano.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Podporovala nás nejbližší rodina.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Naše okolí reagovalo kladně na naše rozhodnutí. Negativní reakce se neobjevily“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Pestrý a smysluplný život. Dále nám to dalo zkušenosti.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Své přátele už tak často nevidáme, jako předtím. Už nemáme mnoho volného času.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Umět dávat lásku dítěti, naslouchat a být důsledný.“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„Na jednání s úřady.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Ano, splnila se očekávání.“

Rozhovory pěstouni: 1

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Důvodem pro přijetí dítěte do NRP byly zdravotní problémy.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Po příchodu dítěte do rodiny byl prvních 14 dní chaos. Následně se vše urovnalo.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Nejvíce jsme se těšili na to, že budeme moci dát dítěti lásku.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Standardní postup.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Než nám bylo dítě svěřeno do péče, čekali jsme jeden rok.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Ano, mohli jsme si vybrat dítě dle svých požadavků.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ano, měla jsme možnost se s dítětem seznámit.“

Otázky pro pěstouny

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„V našem rozhodnutí vzít si dítě do NRP nás podporovala především rodina a příbuzní.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Okolí na naše rozhodnutí reagovalo dobře. Žádné negativní reakce se nevyskytly.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Náhradní rodičovství nám dalo zkušenosti a špatné fungování ve státě.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Náhradní rodičovství nám vzalo soukromí.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Náhradní rodič by měl být trpělivý a empatický.“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit? "

„Zájemci o NRP by se měli připravit na vše.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Ano“

Rozhovory pěstouni - 2

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Nemohli jsme mít vlastní děti, proto jsme se rozhodli pro NRP.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do rodiny jsem zvládali dobře. Akorát nám chyběla informace o režimu dne dítěte.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Nejvíce jsme se těšili na to, že někomu pomůžeme.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„ Absolvovali jsme psychologické testy. Doma nás navštívila sociální pracovnice. Prošli jsme i přípravou. Následovalo seznámení s dítětem“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„ Na dítě jsme čekali 3 roky“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„ Nemohli jsme si vybrat dítě dle svých požadavků.“

Otázky pro pěstouny

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„ Ano, měli jsme tu možnost. “

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„V našem rozhodnutí nás podporovali nejbližší rodina, přátelé.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„ Okolí reagovalo pozitivně. “

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„ Náhradní rodičovství nám dalo zkušenosti. “

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„ Vzalo nám to čas na naše záliby. “

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„ Měl by být trpělivý, tolerantní a mít velké srdce. “

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„ Na jednání s úřady, na skutečnosti, že dítě nelze přetvářet dle svých představ “

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„ Ano, splnila “

Rozhovory pěstouni - 3

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„ Měli jsme , chut“ pomoci dítěti, které nemá rodinu. “

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„ Dobře, chyběly nám informace o režimu dítěte. “

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„ Nejvíce jsme se těšili na to, že někomu pomůžeme. “

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„ Absolvovali jsme psychotesty, školení a návštěvy sociální pracovníce. “

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„ Na dítě jsme čekali 10 měsíců. “

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„ Nemohli jsme si vybrat dítě dle svých požadavků. “

Otázky pro pěstouny

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ano měli jsme tu možnost.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Podporovali nás vlastní děti.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Okolí reagovalo pozitivně.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Dalo nám to rozhled a dobrý pocit.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„Vzalo nám to nervy, některé přátele a klid.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„Stejně vlastnosti, jako rodič.“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„Hlavně na to, že to může být těžké a bude.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Ano, splnila naše očekávání.“

Rozhovory pěstouni - 4

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„V manželství jsme nemohli mít vlastní dítě.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do rodiny jsem zvládala s nadšením.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Těšili jsme se na to, že budeme mít dítě.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Jednání s úřady, psychotesty, příprava pěstounů.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Na dítě jsme čekali 5 let“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Mohli jsme si vybrat dítě i nemohli.“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Ano měla jsem možnost se seznámit s dítětem.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Podporovali nás přátelé, známí a rodina.“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„ Pozitivně reagovalo okolí.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„ Dobré i špatné zkušenosti, které nelze nikde lehce získat.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„ Velkou část soukromí, částečné nervy a volný čas.“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„ Náhradní rodič by měl mít velké srdce a svatou trpělivost.“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„ Na těžký boj - zápas se sebou a s úřady.“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„ Ano a někdy nesplnila naše očekávání.“

Rozhovory pěstouni - 5

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„Zachránit jeho osud, láska blízkého (matky) je jasně nejdůležitější.“

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„V pohodě, radostně.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Až bude o jednoho sirotečka méně.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„Při prvním setkání se soc. pracovníci v Pacově, když jsme jí oznámili naše rozhodnutí přijmout dítě do rodiny, nás zrazovala, ať si nekomplikujeme život, když už máme dvě vlastní děti.. A že to nemá smysl, že žadatelů je dost. Nicméně stáli jsme si na svém, uvažovali jsme o tom již několik let. Dostali jsme formulář s žádostí a dotazník, který jsme doma vyplnili a odevzdali. Při odevzdávání jsme měli spoustu otázek, jak probíhá proces, než člověk získá dítě do péče. Odpovědí bylo, že budeme absolvovat školení a psycho. vyšetření. O všem nás bude informovat kraj Vysočina, Oni nic bližšího nevědí,, nemají to na starosti. Zavolala jsem tedy na kraj a během 20 min. hovoru jsem se seznámila s průběhem. Byla jsem nabitá informacemi a zároveň zklamaná, že tento hovor by měla absolvovat spíše místní soc. pracovnice, aby mohla tyto informace předávat žádajícím...“

Otázky pro pěstouny

Vzdělávání a psych. vyšetření jsme se zúčastnili zhruba za 4 měsíce. A za 9 měsíců jsme drželi rozhodnutí o tom, že jsme prověřeni a schopní stát se pěstouny. O 4 měsíce později nám nabídli děvčátko a do týdne jsme ho měli doma ☺ Takže celý proces trval přesně jeden rok, i když jsme si nárokovali a v žádosti uvedli, že chceme holčičku do jednoho roku, zdravou a bez etnika. Žádost jsme podávali koncem roku 2007.“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„ 1 rok, - i když poslední definitivní soud proběhl až za dalších 9 měsíců.“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„Ano“

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„Měla, ale sympatie proběhly z obou stran, tak jsme si druhý den odváželi.“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„Známí, mající také děti v NRP“

Otázky pro pěstouny

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„Hodně kladně, výjimečně i v rodině záporně.“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„Jsem průbojnější. Naučila jsem se stát za svým.“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

Trochu nervy.

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

Rodinný typ, dobrý vztah v manželství

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

Na neochotu, nevědomost úředníků, nevěřit výrokům, že něco není možné a nenechat se odradit.. Je dobré někoho znát z oblasti NRP, který Vám rád a dobře poradí a pomůže.

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

„Ano“

Poznámka na závěr: Nelíbí se nám, že nás donutili podepsat dohodu s organizací, která nás kontroluje a vzdělává navíc, než bylo zavedené v době, kdy jsme dítě přijímali. Je to podpásovka! Manžel by za těchto dnešních podmínek do pěstounské péče nešel. Dále se mi nelíbí otázky místní soc. pracovnice, kdy se ptá čtyřletého dítěte, zda smí chodit k sestřám do pokoje a na šestileté, zda na ní maminka při psaní domácích úkolů nekřičí, nebo jestli jí nějak jinak netrápím!!! Podsouvá tím dětem myšlenku, ať si na nás rodiče dají pozor! Mají přece právo na svět, který jim leží u nohou

Rozhovory pěstouni - 6

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí, vzít si dítě do NRP?

„ K rozhodnutí vzít si dítě do NRP mě přivedlo to, že jsem byla sama se svým jedním dítětem. Dále pocit, že člověk má na to ještě nejen materiálně zabezpečit dalšího človíčka. Měla jsem chuť pomoci dítěti bez rodičů atd. “

2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?

„Příchod dítěte do náhradní rodiny jsem zvládala na začátku naprosto normálně. Všechno bylo nad očekávání.“

3. Na co jste se nejvíce těšili?

„Nejvíc sem se těšila právě na to nové (námi „nevyrobené“) dítě.“

4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?

„ Vše probíhalo standardně..“

5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?

„Na dítě, než nám bylo svěřeno do péče, jsme čekali dva roky“

6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?

„ Nemohli jsme si vybrat dítě dle svých požadavků.“

Otázky pro pěstouny

7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?

„*Ano*“

8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?

„*V tomto rozhodnutí nás podporovali přátelé a nejbližší rodina.*“

9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?

„*Rodina reagovala na toto rozhodnutí pozitivně. S okolím jsme rozhodnutí nekonzultovali.*“

10. Co vám náhradní rodičovství dalo?

„*Náhradní rodičovství nám dalo radosti a starosti. Získali jsme i nové přátele.*“

11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?

„*Náhradní rodičovství nám vzalo čas, část přátel a nervy.*“

12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?

„*Náhradní rodič by měl být tolerantní, odolný psychicky, zdatný fyzicky.*“

13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?

„*Zájemci o NRP by se měli připravit na nepředstavitelnou náročnost. Dále také na neustálý boj s úřady a okolím.*“

14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?
„Naše očekávání se s příchodem dítěte do naší rodiny splnila. Některá očekávání předčila.“

14. DISKUZE

Výsledky práce poskytují náhled na změny v zákoně ohledně NRP. Výzkum realizovaný s pracovníky DC, KÚ, DD a náhradními rodiči pomocí narativních a polořízených rozhovorů.

Zdravotní problémy hrají jednu z nejdůležitějších rolí, co se týče přijetí dítěte do NRP. Vedoucím zdravotním problémem (a jedním z nejčastějších důvodů, proč k NRP dochází) je nemožnost mít vlastní děti. Příchod dítěte do rodiny zvládali pěstouni i adoptivní rodiče obecně bez problémů, někteří z nich projevovali nadšení. Vyskytly se i případy, kdy příchod dítěte do rodiny způsobil chaos, pak se ovšem vše opět dalo do pořádku. Příchod dítěte je samozřejmě pro adoptivní rodiče změna, jedni takoví rodiče uvedli, že po příchodu dítěte do jejich rodiny u nich zavládl pocit štěstí.

Pěstouni a adoptivní rodiče chtějí dítěti dávat lásku, to je to, na co se nejvíce těší. Rovněž je těší vyhlídka na společně strávené zážitky a myšlenka úplné rodiny. Než bylo dítě svěřeno do péče adoptivních rodičů a pěstounů, přišla k nim domů sociální pracovnice. Poté bylo potřeba dostavit se na pohovory a psychologické testy. Poté už se připravovali na přijetí dítěte do rodiny a konečně seznámení s dítětem. Toto lze označit za řádný postup, na kterém se shodli všichni dotázaní.

Doba, po kterou adoptivní rodiče i pěstouni na dítě čekali, se liší. Obecně lze říci, že se jednalo o časové období v rozmezí 10 měsíců až 5 let. Dalším důležitým prvkem této problematiky jsou požadavky na dítě ze strany adoptivních rodičů a pěstounů. Většinou nebyla poskytnuta možnost si vybrat dítě podle svých požadavků (možnost volby uvedli v rozhovorech 3 pěstouni). Naopak seznámit se s dítětem před předáním do péče měli možnost všichni dotyční.

Podpory v rozhodnutí o NRP se adoptivní rodiče a pěstouni dočkali ve velké míře ze strany přátel a rodiny (partnera i vlastních dětí). Reakce okolí na přijetí dítěte do NRP byla většinou pozitivní, ani jednou se neobjevil případ, kdy by okolí na tuto skutečnost reagovalo negativně.

Náhradní rodičovství s sebou samozřejmě přináší jisté výhody. Mezi těmi lze jmenovat zkušenosti, rozhled a dobrý pocit. Dalšími benefity, které náhradní rodičovství může přinést, je pestrý život, radost a štěstí a splnění svého snu.

Adoptivním rodičům a pěstounům náhradní rodičovství na druhou stranu vzalo soukromí, přátele, klid ve stáří či čas na své koníčky. Jak uvedli někteří jedinci, náhradní rodičovství jim vzalo nervy.

Náhradní rodič by se měl podobat rodiči biologickému. Mezi jeho vlastnosti by určitě měla patřit trpělivost, starostlivost, tolerance, zodpovědnost, empatie. Náhradní rodič by neměl postrádat důslednost, měl by být schopen dát dítěti lásku.

Potenciální náhradní rodiče by se měli připravit na vše. Aspoň tak to tvrdí pěstouni a adoptivní rodiče. Konkrétně je třeba počítat s nevyhnutelným a zdlouhavým jednáním s úřady. Dále je třeba si uvědomit, že dítě je osobností, kterou nelze přetvářet dle vlastních představ. Není vyloučené, že dítě bude mít např. trauma z dětství, tuto variantu (či jakoukoliv jinou) by zájemci o NRP taktéž měli vzít v úvahu.

Kromě toho mají zájemci o NRP jistá očekávání. U většiny adoptivních rodičů i pěstounů došlo k naplnění těchto očekávání. Výjimkou byl jeden adoptivní rodič, jehož dřívější pevné rozhodnutí si dítě adoptovat dnes již nebylo stoprocentní. Tento adoptivní rodič byl z významné části ovlivněn zkušeností, že výchova neměla žádné výsledky a že charakter je geneticky podmíněn.

Do zařízení v gesci Ministerstva zdravotnictví je v časovém úseku jednoho roku umístěn do NRP různý počet dětí. Do Dětských domovů a Dětských center se ročně podaří umístit až 30 dětí.

Co se týče klasické pěstounské péče, podaří se do zařízení v gesci MZ umístit až 11 dětí. O dětech, jež mají být umístěny do pěstounské péče na přechodnou dobu, rozhoduje soud. Z Dětských domovů a Dětských center je do osvojení ze zařízení v gesci MZ umístěno přibližně 25 dětí. Do mezinárodní adopce se většinou ze zařízení v gesci MŠMT a MZ nepodaří umístit žádné děti. Důvodem, proč dochází k ukončení pobytu v zařízeních v gesci MZ, může být návrat do vlastní rodiny, umístění do NRP nebo předání do jiného zařízení. Zletilost nebo ukončené vzdělání lze považovat za nejčastější důvody ukončení pobytu v gesci MŠMT a rovněž návrat do vlastní rodiny či zrušení ústavní výchovy.

Pracovníci zařízení v gesci MZ pečují nyní až o 48 dětí, pokud jde o zařízení v gesci MŠMT, je to až 32 dětí. Počet dětí v těchto zařízeních je různý.

Věk dětí umístěných v zařízení v gesci MZ je obvykle již od narození do 3 let života (výjimečně jsou to děti starší). Pokud je dítě (v péči zařízení v gesci MZ) starší 6 let, je mu poskytována i sociální služba. Zařízení v gesci MŠMT jsou určena pro děti ve věkovém rozpětí 3 až 26 let.

Zdravotní a sociálně zdravotní důvody jsou nejčastějšími příčinami, proč jsou děti do zařízení v gesci MZ nejčastěji přijímány. U zařízení v gesci MŠMT je touto příčinou závažné zanedbání dítěte vlastními rodiči, ohrožení na zdraví a životě dítěte, psychické a fyzické týrání a zneužívání. Dalším důvodem pro přijetí do zařízení v gesci MŠMT je nefunkčnost rodiny.

Na chod zařízení (KÚ, DD a DC) měly vliv změny v novém občanském zákoníku. Jednalo se o následující změny: zpomalení zprostředkování NRP, prodloužení délky pobytu dětí v zařízení, plná kapacita, ztížení práci sociálních pracovníků, zdlouhavé soudy pro umístění dítěte do NRP. Pracovníci DD a DC shledávají změnu v prodloužení pobytu dětí v DC před NRP. Jisté pracovníce (jak v gesci MŠMT, tak v gesci MZ) žádné změny nepocítují.

Zařízení v gesci MŠMT trápí v současnosti vzhledem ke změnám v NRP to, že se z pěstounské péče udělal na přechodnou dobu „obchod“, což spočívá v tom, že pěstounská péče na dobu přechodnou se nabízí jako zaměstnání nezaměstnaným. Dalším problémem je otázka vykonávání této pěstounské péče pouze ve vztahu otázky finanční. U dětí může docházet k závažným problémům v chování kvůli tomu, že jsou do zařízení umístěny až teprve poté, co všechna ostatní opatření selhala.

Dle pracovníků DD a DC by náhradní rodič měl disponovat trpělivostí, důsledností, neměla by chybět empatie a schopnost akceptovat individualitu a schopnosti každého dítěte. Důležitý je také přístup k dítěti – neměla by zde chybět láska. Náhradní rodič by měl mít dostatek času, aby se mohl dítěti dostatečně věnovat.

15. ZÁVĚR

Prostřednictvím této bakalářské práce jsem získala mnoho nových informací z oblasti náhradní rodinné a ústavní péče. Změny v zákonech přinesly hodně záporů v náhradní rodinné péči. Měla jsem možnost se seznámit s pracovníky Dětských center a Dětských domovů a náhradními rodiči (pěstouny, adoptivními rodiči). Náhradní rodiče a pracovníci v zařízení pro výkon ústavní výchovy mi poskytli v rozhovoru informace, které mi posloužily jako podklad pro praktickou část mojí bakalářské práce. Tyto informace mi daly mnoho. Zjistila jsem v rozhovorech, kolik se dětí umisťuje do náhradní rodinné péče, mezinárodní adopce, osvojení, pěstounské péče a pěstounské péče na přechodnou dobu. Dále co zařízení trápí a jaké mají problémy v současné době vzhledem ke změnám v náhradní rodinné péči. Jaké jsou počty dětí v Dětských centrech a Dětských domovech. Jaké jsou představy náhradních rodičů. Jaké by měl mít náhradní rodič vlastnosti podle náhradních rodičů a pracovníků ústavních zařízení. Jak reaguje okolí náhradních rodičů na to, že si chtějí vzít dítě do náhradní rodinné péče.

Dle rozhovorů s náhradními rodiči jsou nejčastějším důvodem pro přijetí dítěte do náhradní rodinné péče zdravotní problémy a touha pomoci dítěti. Je zřejmé, že náhradní rodiče zvládali příchod dítěte do rodiny obvykle velmi dobře. Těší na to, že budou moci poskytnout dítěti lásku a společně strávený čas. Všichni náhradní rodiče museli projít psychotesty, přípravou a jednáním s úřady. Čekací lhůta na svěřeni dítěte do péče k náhradním rodičům je různá až 5 let. Většinou si zájemci o náhradní rodinu péči nemohou vybrat dítě dle svých kritérií, ale mají možnost se s dítětem seznámit před tím, než je jim svěřeno do náhradní rodinné péče. Náhradní rodiče v rozhodnutí o NRP podporují zejména přátelé a rodina. Jejich okolí reaguje většinou velmi kladně na jejich rozhodnutí o NRP. Náhradní rodičovství adoptivním rodičům a pěstounům dalo zejména dobrý pocit, zkušenosti, štěstí. Naproti tomu vzalo soukromí, přátele, čas na své koníčky atd. Všichni účastníci rozhovoru se shodli na tom, že by měl mít stejné vlastnosti jako vlastní rodič. Žadatelé o náhradní rodičovství by se dle pěstounů a adoptivních rodičů měli připravit na vše i na jednání s úřady. Většinou se jejich očekávání splnila s příchodem dítěte do rodiny.

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že změny v zákonech přinesly hodně negativ. Pobyt dětí v ústavním zařízení je delší.

Z výzkumu vyplývá, že v zařízeních v gesci MZ se podaří dítě umístit do náhradní rodinné péče. V zařízeních v gesci MŠMT se to obvykle nedaří. Dále se z rozhovorů dozvídáme, že i do pěstounské péče v zařízeních MZ se podaří dítě umístit. Ze zařízení v gesci MŠMT se do klasické pěstounské péče a osvojení nepodaří většinou umístit dítě. Pouze v jednom rozhovoru jsem se setkala s odpovědí, že v zařízeních v gesci MŠMT umístili do péče 4 děti, jednalo se o sourozence. Počet dětí umístěných ze zařízení v gesci MZ do osvojení je vyšší než do klasické pěstounské péče. Do mezinárodní adopce se většinou neumístí žádné dítě z výše uvedených zařízení. Děti ze zařízení v gesci MZ je nejčastějším důvodem propuštění je návrat do vlastní rodiny a umístění k náhradním rodičům. Nejčastějším důvodem propuštění dětí ze zařízení v gesci MŠMT je zletilost a dále ukončení vzdělávání.

V rámci rozhovorů je zřejmé, že v zařízení v gesci MZ je více dětí než v zařízeních v gesci MŠMT. ZDVOP má velmi významné postavení v systému péče o dítě.

Můj subjektivní pohled na Dětská centra, Dětské domovy a náhradní rodinnou péči. Zatím nemám vlastní děti, ani zkušenosti s NRP. Je zřejmé, že do náhradní rodinné péče jde jen mizivé procento dětí z dětských domovů. Nemluvňata a batolata mají určitě větší šanci na umístění do náhradní rodiny než děti školního věku. Sama bych si vybrala dítě do 1 roku. Chtěla bych osvojené dítě vidět od miminka vyrůstat a podílet se na utváření jeho osobnosti (říká se, že vlastnosti a charakter dítěte je možno ovlivnit do tří let života). U staršího dítěte bych si kladla tyto otázky: Může mě dítě, které si již uvědomuje svou životní situaci přijmout za rodiče a milovat jako matku? V jakých podmínkách doposud žilo? Jak moc je jimi poznamenané?

Několikrát zaznělo, že náhradní rodič by měl být trpělivý, mít na dítě dostatek času a plně se mu věnovat. Souhlasím, ale dovoluje to dnešní doba? Dnes je téměř nemožné sehnat takové zaměstnání, aby matka mohla trávit co nejvíce času s dítětem a zároveň ho dokázala dostatečně finančně zabezpečit. Čímž se dostávám k materiální stránce věci. Pokud bych si vzala dítě do náhradní rodinné péče, musela bych si být jistá, že mu dokážu poskytnout (krom střechy nad hlavou a dostatku potravy) vhodné oblečení, zážitky jako zájezdy se školou, dovolenou, podporovat ho ve vzdělání – umožnit mu studium vysoké školy, popř. pobyt na koleji... Tohle všechno si může dovolit jen několik lidí v tomhle státě.

Soudy a nekonečné čekací lhůty mi přijdou strašné. Samozřejmě, že se s dětmi nemůže experimentovat, ale čekat 3 – 5 let na dítě je úmorné. Nedivím se, že rodiče ztrácejí nervy. Věřím, že tohle tahání se soudy spoustu rodičů včetně mě odradí. Nevím, zda je to takhle běžné či nikoliv, každopádně by podle mě každý dětský domov měl mít vlastního sociálního pracovníka, který by náhradní rodinu v co nejkratší době prověřil. Rodina by určitě během této doby měla mít možnost vidat se s „vybraným“ dítětem, popř. si ho třeba i na noc „půjčit“ domů.

Možným vylepšením dané situace by bylo zkrácení čekací doby na dítě. V některých případech se tato lhůta pohybovala v časovém úseku až pěti let, což je velice dlouhé časové období.

Co se týče vyjednávání s úřady, i zde by mnoho rodin se zájmem o náhradní rodinou péči uvítalo pár změn k lepšímu a to především vstřícnější a ochotnější jednání ze strany zaměstnanců těchto ústavů. Toto však nebude úplně jednoduché nějakým způsobem ovlivnit - pokud si tedy zájemce hodlá dítě do náhradní rodinné péče vzít, je třeba počítat s určitou mírou náročnosti, která na něj bude s velkou pravděpodobností kladena, a předem se obrnit trpělivostí.

Pro každého zájemce o NRP je dozajista důležité, aby se mohl s dítětem seznámit ještě předtím, než mu bude svěřeno do péče. Tato možnost obecně poskytována byla, avšak objevily se ojediněle případy, kdy se dotyčný zájemce s dítětem předtím, než mu bylo do péče svěřeno, nesetkal. Skutečnost, že zájemce „své“ dítě nemá možnost vidět předem, rozhodně příznivá není a bylo by záhodno, aby toto nebylo pouze možností, ale stoprocentní jistotou.

Zdravotní stav mi nebrání mít vlastní děti, a proto o adopci nebo osvojení dítěte primárně neuvažuji. Brání mi všechny výše vyjmenované důvody – především nedostatek času, dále velké finanční výdaje, nedostatečná trpělivost na soudní řízení. Děti umístěných v Dětských domovech a Dětských centrech je mi velice líto. Moje práce formou kvalitativního výzkumu poukazuje na řadu problémů, které by bylo jistě dobré posílit kvantitativním výzkumem v této oblasti.

16. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) GROHOVÁ, Jana. *Dítě v náhradní rodině potřebuje i vaši pomoc!: informace a pracovní listy pro pedagogy*. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2011, 42 s. ISBN 978-80-87455-06-7.
- (2) BUBLEOVÁ, Věduna, Alena VÁVROVÁ, Lucie VRÁNOVÁ a Jana FRANTÍKOVÁ. *Základní informace o náhradní rodinné péči*. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-87455-01-2.
- (3) ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012
- (4) MATOUŠEK, Oldřich. *Ústavní péče*. Vyd. 2. přeprac. a rozš. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999, 159 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-76-1
- (5) BECHYŇOVÁ, Věra. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Vyd. 1. Praha: IREAS, 2007, 229 s. ISBN 978-80-86684-47-5.
- (6) ZEZULOVÁ, Dagmar, David R CROSS a Wendy Lyons SUNSHINE. *Pěstounská péče a adopce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012, 197 s. ISBN 978-802-6200-659.
- (7) VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Vybrané kapitoly z pediatrie*. 6. vyd. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2009, 176 s. ISBN 978-80-7394-182-6.
- (8) GABRIEL, Zbyněk a Tomáš NOVÁK. *Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 144 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1788-3.
- (9) PURVIS, Karyn B, David R CROSS a Wendy Lyons SUNSHINE. *Dítě v nové rodině*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, 252 s. ISBN 978-80-247-4535-0

- (10) ČESKO. *Zákon č. 401/2012 Sb. ze dne 5. září 2012., o sociálně právní ochraně dětí*
- (11) VYSKOČIL, Filip. *Právní úprava náhradní rodinné péče v České republice. 2015* [cit. 2015-01-08]. Dostupné z:
http://www.nahradnirodina.cz/publikace_a_texty_strediska_nrp
- (12) BUBLEOVÁ, Věduna. *Základní informace o osvojení (adopci). 3., přeprac. vyd.* Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2014, 57 s. ISBN 978-80-87455-18-0.
- (13) LANGMEIER, Josef a Zdeněk MATĚJČEK. *Psychická deprivace v dětství.* Vyd. 4., dopl., V nakl. Karolinum 1. Praha: Karolinum, 2011, 399 s. ISBN 978-80-246-1983-5.
- (14) DUNOVSKÝ, Jiří. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly.* Vyd. 1. Praha: Grada, 1999, 279 s. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-254-9.
- (15) KUKLA, Lubomír. *Úvod do sociální pediatrie.* 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2007, 44 s. ISBN 978-80-7040-990-9.
- (16) *Čekáme dítě.* www.amalthea.pardubice.cz [online].2013 [cit. 2014-4-15]. Dostupné z: http://www.amalthea.pardubice.cz/publikace/2014/cekame-dite_web.pdf
- (17) KUZNÍKOVÁ, Iva. *Sociální práce ve zdravotnictví.* 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 212 s. ISBN 978-80-247-3676-1.
- (18) DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost.* 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 200 s. ISBN 978-80-247-3880-2.
- (19) KONEČNÁ, Hana. *O negenetickém rodičovství trochu jinak: informace pro zdravotníky.* Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2012, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-87455-11-1.

- (20) BUBLEOVÁ, Věduna. *Výzkum praxe náhradní rodinné péče v České republice a zkušenosti aktérů s touto praxí*. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2014, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-87455-25-8.
- (21) Zvykáme si jeden na druhého, aneb, Nová náhradní rodina v procesu adaptace. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2012, 37 s. ISBN 978-80-87455-12-8.
- (22) BLAHUTOVÁ, Michaela a Dagmar ZEZULOVÁ. *Hostitelská péče a příprava k ní*. Vyd. 1. Tigris, 2011, 107 s. ISBN 978-80-86062-4.
- (23) BOŤOVÁ, Antonie. *Náhradní rodinná péče a transformace systému péče o ohrožené děti v České republice*. Brno: Triada - poradenské centrum, 2008, 68 s. ISBN 978-80-254-3353-9.
- (24) *Náhradní rodinná péče a transformace systému péče o ohrožené děti v České republice*. Brno: Triada - poradenské centrum, 2008. 68 s. ISBN 978-80-254-3353-9.
- (25) Aktuální otázky péče o děti separované od rodičů - *Sborník z XII. celostátního semináře. Ochrana práv dítěte*. Vydavatel, TRIADA – Poradenské centrum, o. s.. Rok vydání, 2012. Místo vydání, Brno. Počet stran, 72. ISBN, 978-80-260-3578-7.
- (26) HOFROVÁ Antonie, Eva ROTREKLOVÁ. *Odborná příprava budoucích pěstounů a osvojitelů*. Brno: Triada - poradenské centrum, 2009, 68 s. ISBN 978-80-254-4588-4.
- (27) NOVINKY. *Jak a kdy říct dítěti, že je adoptované*. www.novinky.cz [online].2013 [cit. 2014-4-15]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/deti/290321-jak-a-kdy-ricit-diteti-ze-je-adoptovane.html>
- (28) NERADOVÁ, Lada. *Profesionální pěstounská péče v systému náhradní rodinné péče*. Plzeň, 2012. bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická

- (29) POKORNÁ, Pavla. *Metodika podpůrných aktivit pro náhradní rodinnou péči: podpora pěstounských a osvojitelských rodin s romskými dětmi, arteterapie*, Klub náhradních rodin, videotrénink interakcí. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2012, 113 s. ISBN 978-80-87455-22-7.
- (30) KONEČNÁ, Hana a Lucie KOUBOVÁ. *Monitoring příprav na náhradní rodinnou péči v České republice: (popis současného stavu)*. V Praze: Středisko náhradní rodinné péče, 2010, 115 s. ISBN 978-80-87455-00-5.
- (31) Odbor 21. [online] Praha: MPSV – *Proces zprostředkování*, 2013 [cit. 2014-04-02] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14502>
- (32) Adopce.com: *průvodce náhradní rodinnou péčí: projekt náhradní rodinné péče*. www.adopce.com/ [online].[2002] [cit.2014-04-20]. Dostupný z <http://www.adopce.com/app/templates/adopce/brozura.pdf>
- (33) ČESKO. Zákon č. 372/2011 Sb. ze dne 11. listopadu 2011., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. In: Sbirka zákonů České republiky. 2012. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
- (34) Fond ohrožených dětí FOD. *NÁHRADNÍ VÝCHOVA*. www.fod.cz [online].[cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.fod.cz/nase-cinnost/nahradni-vychova>
- (35) AMALTHEA CENTRUM NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE. *Informace pro zájemce o náhradní rodinnou* www.amalthea.cz [online].[cit. 2015-04-02]. Dostupné z: http://www.amalthea.cz/cnrp_pro_zajemce.htm
- (36) NOVINKY. *V Dětském centru pečují o opuštěné děti skutečně s láskou*. www.novinky.cz [online]. 2010 [cit. 2015-4-15]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/deti/201090-v-detskem-centru-pecuji-o-opustene-deti-skutecne-s-laskou.html>

(37) DD Náměšť nad Oslavou. *O nás*. www.ddsenozaty.cz/

[online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z:

<http://www.ddno.cz/onas.html>

(38) DD Senožaty. *Dětský domov Senožaty*. www.ddsenozaty.cz/

[online]. [cit. 2014-06-2]. Dostupné z:

<http://www.ddsenozaty.cz/>

(39) DC Kolín. *Dětské centrum Kolín*, příspěvková organizace. www.dckolin.webnode.cz/

[online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z: <http://dckolin.webnode.cz/>

(40) DC Jihočeského kraje. *Dětské centrum Jihočeského kraje*, příspěvková organizace.

www.dcyj.cz/ [online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z: <http://www.dcyj.cz/>

(41) DC Jihlava. *Dětské centrum Jihlava*, příspěvková organizace.

www.detske-centrum-ji.cz/ [online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z:

http://www.detske-centrum-ji.cz/pages/act_info.aspx

(42) DC Strančice. *Dětské centrum Strančice*, příspěvková organizace.

www.ddstrancice.cz/ [online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z:

<http://www.ddstrancice.cz/detsky-domov-strancice/annonce-zarizeni/>

(43) DD Kamenice nad Lipou. *Trojlístek - centrum pro děti a rodinu Kamenice nad*

Lipou. www.ddkamenicenl.cz [online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z:

<http://www.ddkamenicenl.cz/>

(44) Klikni. cz. *Dětské domy*. <http://klikni.idnes.cz/> [online]. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z:

<http://klikni.idnes.cz/Institute-a-organizace/Detske-domovy/index2.htm>

(45) MPSV Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí. Dostupné z:

<http://www.mpsv.cz/cs/3869>

(46) STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE. *Osvojení*. (adopce) [online]. c2013. [cit. 2015-06-2]. Dostupné z: [http:// www.nahradnirodina.cz/nahradni_rodinna_pecel](http://www.nahradnirodina.cz/nahradni_rodinna_pecel)

17. KLÍČOVÁ SLOVA

Osvojení

Náhradní rodinná péče

Pěstounská péče

Pěstouni

Rodina

Náhradní rodič

18. PŘÍLOHY

Příloha 1: Okruhy otázek pro rozhovory pracovníky KÚ, DC, DD

Příloha 2: Okruhy otázek pro rozhovory s náhradními rodiči

Příloha 3: Tabulky s počty dětí v NRP

Příloha 4: Schéma typy NRP a instituty k ochraně zájmů dítěte

Příloha 1: Okruhy otázek pro rozhovory pro pracovníky KÚ, DC, DD

1. Kolik dětí umístíte celkem za rok do NRP?
2. Kolik dětí umístíte do klasické pěstounské péče?
3. Kolik dětí umístíte do pěstounské péče na přechodnou dobu?
4. Kolik dětí je umístěno z Vašeho zařízení do osvojení?
5. Kolik dětí je umístěno ze zařízení do mezinárodní adopce?
6. Jaké jsou důvody propuštění dětí ze zařízení?
7. Kolik dětí máte v zařízení?
8. V jakém věku jsou děti v zařízení?
9. Z jakých důvodů jsou děti nejčastěji přijaté do Vašeho zařízení?
10. Jak vidíte současnou situaci ve Vašem zařízení vzhledem ke změnám v NRP?
11. Jak ovlivnily chod zařízení (KÚ, DD a DC) změny v novém občanském zákoníku?
12. Jaké máte problémy v zařízení vzhledem ke změnám v novém občanském zákoníku?
13. Je něco, co trápí Vaše zařízení v současnosti vzhledem ke změnám v NRP?
14. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?
15. Jakou roli sehraává ZDVOP v systému péče o děti?

Příloha 2: Okruhy otázek pro rozhovory s náhradními rodiči

1. Co Vás přivedlo k rozhodnutí vzít si dítě do NRP?
2. Jak jste zvládala příchod dítěte do rodiny na začátku?
3. Na co jste se nejvíce těšili?
4. Jak to probíhalo dále po podání žádosti o NRP, než Vám bylo dítě svěřeno do péče?
5. Jak dlouho jste čekali, než Vám dítě bylo svěřeno do péče?
6. Mohli jste si vybrat dítě dle svých požadavků?
7. Měla jste možnost se seznámit s dítětem ještě dříve, než Vám bylo svěřeno do péče?
8. Kdo vás podporoval ve Vašem rozhodnutí o NRP?
9. Jak reagovalo okolí na Vaše rozhodnutí vzít si dítě do NRP?
10. Co vám náhradní rodičovství dalo?
11. Co vám náhradní rodičovství vzalo?
12. Jaké by měl podle Vás mít náhradní rodič vlastnosti?
13. Na co by se měli podle Vás zájemci o NRP připravit?
14. Splnila se Vaše očekávání s příchodem dítěte do rodiny?

Příloha 3: Tabulky s počty dětí v NRP

Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Počet žádostí	o osvojení	548	626	729	673	682	725
	o pěstounskou péči	1156	1756	1152	703	621	543
	Nevyřízených	-	3523	3025	2530	2332	2141

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Celkem umístěných dětí a mladistvých do NRP

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Umístění	Do péče budoucích osvojitelů	339	526	476	451	462	449
	Do osvojení	300	504	526	478	549	543
	Do zařízení vyžadujících okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu	642	607	630	580	538	465
	Do zařízení pro děti vyžadujících okamžitou pomoc na základě žádosti zákonného zástupce žádosti dítěte a žádosti OSPOD	1108	844	386	-	-	-
	Do péče budoucích pěstounů	262	403	369	347	325	338

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Počet pěstounů a pěstounských rodin

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Celkem	Pěstounů	-	11417	10188	9302	8504	-
	Pěstounských rodin	10 788	8232	7617	7203	6819	6313

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

(Pozn.: Uváděná čísla jsou vždy ke konci daného kalendářního roku)

Zánik NRP

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Důvod	Návrh pěstouna	-	384	208	159	185	131
	Návrh OSPOD	-	87	63	74	118	62
	Zletilostí dítěte	1052	1225	1519	1406	1080	1067
	Jinak	-	957	762	657	698	643

Rok		2014
Dítě odešlo	k rodičům	329
	Do jiné formy NRP	638
	Do osvojení	96
	Do ústavního zařízení či ZDVOP	154

Zdroj: MPSV- Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Počet dětí v NRP celkem:

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Počet dětí	k 31.12	17 530	16174	14618	15498	14618	13214
	Z toho se zdravotním postižením	598	427	427	427	427	427

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou

Rok	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Počet umístěných dětí s nařízenou ÚV	1787	1575	1874	1901	2055	2202
Počet dětí s nařízenou ÚV k 31.12.	6375	6526	7034	7340	7685	7975

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Důvody ukončení ústavní výchovy u dítěte.

Rok		2014	2013	2012	2011	2010	2009
Důvod	návrat do původní rodiny	425	459	471	490	520	483
	umístění do NRP	299	351	427	389	416	389
	Zletilost	988	990	1126	1094	1094	1167
	Ostatní	205	213	226	220	203	206

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

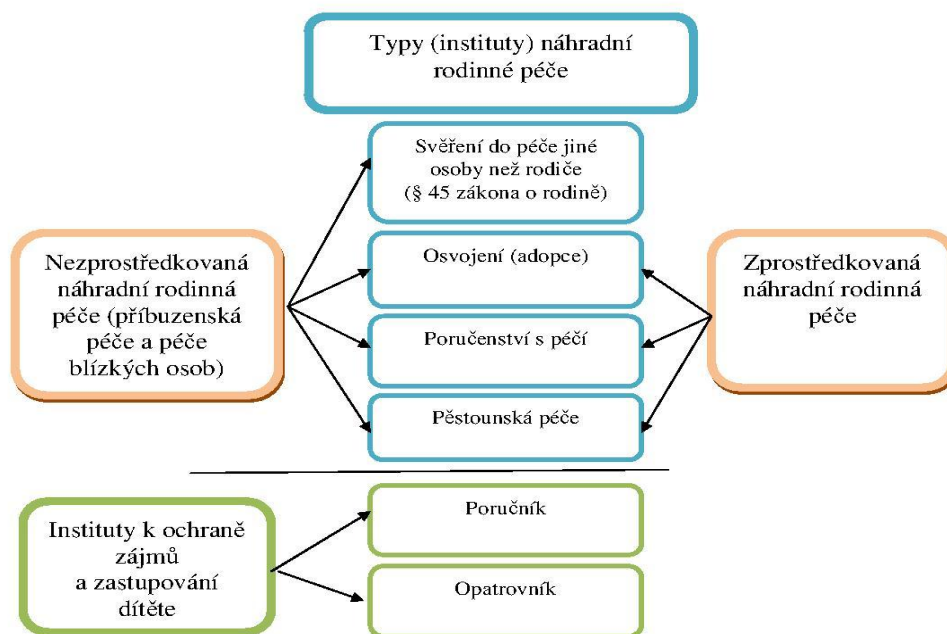
Podané podmínky soudem

Rok	2014	2013	2012	2011	2010
Nařízení ústavní výchovy	889	903	1181	1198	2306
Zrušení ústavní výchovy	218	253	226	240	282

Zdroj: MPSV - Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí

Příloha 3: Schéma typy NRP a instituty k ochraně zájmů dítěte

Schéma č. 11 – typy NRP a instituty k ochraně zájmů dítěte

Zdroj: Středisko náhradní rodinné péče

